

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 34
September - Rugsėjis 7, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00



LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- **Valdą Adamkų**, rugsėjo pirmąją šventusį vestuvių jubiliejų, užplūdo sveikinimai. Vestuvių metinių išvakarėse Lietuvos vadovas gavo ir šiltą asmeninį sveikinimą su palaiminimu iš Popiežiaus Jono Pauliaus II. Nėra jokių taisyklių, pagal kurias būtų privalu tokį sveikinimą valstybės vadovui siųsti, juo labiau, kad tai nėra oficiali proga. Protokolo specialistų teigimu, tai rodo nuoširdžius V. Adamkaus ir Jono Pauliaus II, su kuriuo jis yra susitikęs bent porą kartų, santykius.

- **Lietuvos Seimo vicepirmininkas liberalas Gintaras Steponavičius** siūlo atsakyti įpareigojimo privatiems asmenims Vyriausybės nustatytais dienomis privalomai švęsti šventes iškeliant Lietuvos valstybės vėliavą prie gyvenamųjų bei kitų privačių pastatų. Steponavičiaus nuomone, siūlomas įstatymo pakeitimas padėtų užtikrinti žmogaus teisę į privataus elgesio laisvę ir panaikintų reikalavimą privalomai minėti Vyriausybės nurodytas šventes, todėl pasitarnautų žmogaus teisių pagarbai bei apsaugai.

- **Rugsėjo mėnesį Vilniuje** rengiamasi atidaryti beveik 500,000 litų kainavusį Romų (čigonų) kultūros centrą. Bebaigiant šį nemažai kainavusį statinį, taboro gyventojai pareiškė, kad jis jiems nereikalingas, vaikų į ten veiksiančią mokyklėlę neleis, geriau jau būtų pastatę skalbyklą ar valgyklą. Centre numatoma įrengti ir dušus, pastatyti skalbimo mašinas. Romų visuomenės centro statybų užsakovai yra Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas.

- **Vilniaus meras Artūras Zuokas** dar 1992 m., įsigydamas didelį gyvenamąjį namą Sereikiškių parke, supirkęs kelis butus iš gyventojų, o likusius tuščius prijungė prie savo nuosavybės. Šio namo inventorizacinė byla buvo suklastota, nes vietoj dešimties butų namo byloje atsirado tik šeši.

- **Rusijos energetikos milžinės „RAO JES Rossii“** valdybos pirmininko pirmasis pavaduotojas Andrej Rapoport Vilniuje patvirtino premjerui Algirdui Brazauskui, kad rugsėjį prasidės Lietuvos energijos eksportas į Karaliaučiaus sritį. Jis teigė, kad rugsėjį Lietuvos, Rusijos ir Lenkijos energetikos bendrovės turėtų baigti derinti techninius klausimus dėl Lietuvos energijos eksporto į Lenkiją tranzitu per Baltarusiją.

- **Šimtą dienų Anykščių mero poste** dirbantis liberalas Darius Gudelis pasirašė sutikimą tapti organų ar audinių donoru. Donoro kortelę turinčiam asmeniui staiga mirus ir gydytojams nusprendus, kad jo organai ar audiniai tinka persodinimui, nebereikia jo artimųjų sutikimo. Nutaręs tapti donoru, jauniausias Lietuvos meras D. Gudelis (27 metai) nori parodyti, kad palaiko prezidento Valdo Adamkaus, kuris sutikimą tapti donoru pasirašė gegužę, parodytą pavyzdį.

ATEINA BRAZAUSKAS SU SENU KOMUNISTINIŲ PAVELDU

Kęstutis Masiulis

Ar sugebės jis būti atviras naujovėms ir net idėjoms, kurių įsisavinti anksčiau nepakako laiko ir nebuvo tam sąlygų? Per artimiausius mėnesius pamatysime.

Lietuvoje vėl Vyriausybės kaita. Vyksta visiškai dėsningai, kaip ir spėjo politologai. Vyksta tai, kas, anot jų, ir turėjo įvykti, įvertinant visas aplinkybes, kuriomis buvo kuriama ta koalicija, atsižvelgiant į jos kompetenciją ir vadovų sugebėjimus.

Kokias pamokas mums davė tas Pakso - Antrojo laikotarpis? Kalbėti čia būtų apie ką valandą. Šiame trumpame komentare tepaliesiu vieną aspektą: aptarsiu arogantišką aukščiausiujų mūsų politikų nesiskaitymą su politikos mokslo specialistų nuomone.

Viena iš Pakso, o ir kai kurių kitų politikų, neįsisavintų pamokų yra ta, kad per dešimtmetį išaugo politologų kvalifikacija, ir kad vis labiau į politikologų

nuomonę ir netgi prognozes verta įsiklausyti ir sureaguoti.

Prisiminkime: kiek kartų ekspremjeras Paksas televizijos ekranuose pašaipiai minėjo pirmąsias bulves. Ir ką gi... jų premjero poste nebesulaukė.

Nesulaukė ne dėl to, kad politologai turi Dievo dovaną nuspėti ateitį, bet dėl to, kad nesiskaitė su jų nurodytais koalicijos silpnumo argumentais. Bulvių žydėjimas tebuvo metafora. Bulvės čia, tiesą sakant, yra niekuo dėtos.

Tačiau simboliška, kad koalicijos sutrupėjimo metas sutapo su tuo, iš ko Paksas taip smagiai šaipėsi. Išmintingas politikas, išgirdęs jo silpnųjų įvardijimą tris kartus padėkotų ir pasistengtų tas spragas užlopyti arba kompensuoti kokiais nors prielaidomis. Ir dar lauktų naujų pastabų.

Ribotas politikas girdi tik pataikūnus ir nesiskaito su realybe ir perspėjimais. Tačiau pasvirai

statomas politikos bokštas nugriūva kaip nuvirsta kreivai mūrijama mūro siena. Politikos principai yra lygiai taip pat negailestingi kaip ir gamtos dėsniai.

Berods, ant to paties grėblio dabar stojasi realiausias kandidatas į premjerus - Algirdas Brazauskas. Rugsėjo 22 d. vakarą televizijos laidoje "Spaudos klubas" jis ėmė mokytį politikologus nemaišyti politikos su ūkio dalykais, siūlė atsieti Williams reikalus, Williams ir Juos sutarties reikalus kaip ūkinis nuo politinių reikalų, tokių kaip Lietuvos siekis patekti į NATO.

Tokių paikysčių jau ne kartą girdėjome iš jo, iš Prunskienės, iš Lubio, iš Rusijos magnato Volskio ir kitų veikėjų. Deja, jie, kaip ir Algirdas Brazauskas tuo ne tiek pamokino politikologus, kiek patys išsidavė nesuvokią kai kurių didžiosios politikos (nukelta į 2 psl.)

PRIEŠ AŠTUONERIUS METUS IŠ LIETUVOS IŠVESTA RUSIJOS KARIUOMENĖ

Prieš aštuonerius metus rugsėjo 31 d. prieš patį vidurnaktį Lietuvos sieną kirtę paskutiniai Rusijos karinio traukinio sąstatas su desantinio pulko kariais. Lietuva buvo pirmoji iš Baltijos šalių, kurią paliko sveikima kariuomenė. Tai buvo įvertinta kaip didelė jaunos valstybės politikų pergalė.

Kaip praneša Krašto apsaugos ministerija, derybos dėl Rusijos kariuomenės padalinių išvedimo prasidėjo 1990 vasarą, tačiau pirmas oficialus Lietuvos ir Rusijos derybų delegacijų susitikimas įvyko po pusantros metų - 1992 m. sausio 29 dieną. Netrukus, po savaitės tuometinis krašto apsaugos viceministras Jonas Gečas pasirašė pirmą Rusijos karinio objekto, buvusio Vilniaus rajone Mickūnuose, priėmimo-perdavimo aktą.

Derybas su Rusijos atstovais vedė Atkuriamojo Seimo vicepirmininko Česlovo Stankevičiaus vadovaujama delegacija.

1992 m. rugsėjo mėn. Maskvoje krašto apsaugos ministras

Audrius Butkevičius ir Rusijos gynybos ministras Pavel Gračov pasirašė Rusijos kariuomenės išvedimo grafiką. Tuo metu Lietuvos teritorijoje buvo apie 22 tūkstančius Rusijos kariškių. Tai sudarė 5 divizijas ir 295 atskirus kovinius bei aptarnaujančios paskirties padalinius. SSRS sudėtyje Lietuva buvo labiausiai į Vakarus nutolęs kraštas. Todėl šioje vietoje kariškiai sukūrė placdamą desanto grupuotėms, kurias galima greitai permesi į reikalingą vietą regione.

Lietuvoje buvo dislokuotos 3 desanto divizijos, desantininkų rengimo mokykla, jų transportavimo aviacija, kuriai buvo įrengti aerodromai Kėdainiuose, Panevėžyje, Karmėlavoje. Iš čia buvo permesi pirmieji kariniai padaliniai į sovietizavimui pasipriešinusius Budapeštą ir Pragę.

Lietuvos teritorijoje taip pat buvo įrengtos oro erdvės stebėjimo sistemos, radarų tinklas. Linksmakalnyje prie Kauno veikė KB žinioje esantis radijo žvalgybos centras. TVNet

BALTARUSIJOS KARINIŲ PAJĖGŲ PRATYBOS

Didžiausias per dešimtmetį Baltarusijos karinių pajėgų pratybos vyksta vos už šešių kilometrų nuo sienos su Lietuva. Rugsėjo 30 d. Gardino srities Gožės poligone prasidėjo operatyvinių taktinių mokymų "Nemunas-2001" aktyvioji fazė.

Baltarusijos prezidentas A. Lukašenka pareiškė, kad Baltarusijos ginkluotosios pajėgos "pasirengusios ginti Rusijos Federacijos interesus prie vakarinių sąjunginės valstybės sienų".

Omnitel Laikas



Vilnius

R. Šuikos nuotr.

DANIJA TIKISI GREITOS LIETUVOS NARYSTĖS ES IR NATO

Danijos užsienio reikalų ministras Mogens Lykketoft susitikęs su Premjeru Algirdu Brazausku užtikrino, jog Danija visokeriopai remia Lietuvos siekį tapti NATO ir Europos Sąjungos nare.

Ministras pareiškė, jog Danijos Vyriausybė sieks, kad Lietuva kartu su kitomis Baltijos valstybėmis jau artimiausiu metu taptų Europos Sąjungos ir NATO narėmis.

Anot M. Lykketoft, Lietuva turi puikių galimybių gauti teigiamą atsakymą dėl narystės NATO jau kitais metais vykstančiame NATO viršūnių susitikime Prahoje.

TVNet

IZRAELIS IGNORUOJA LIETUVOS PRAŠYMUS VYKDYTI ISTORINĮ TEISINGUMĄ

Nacių medžiotojui kaltinant Lietuvą, neva ji vilkina nacių bendradarbių persekiojimą, Lietuvos pareigūnai konstatuoja, kad Izraelis jau treji metai visiškai ignoruoja Lietuvos prašymus imtis veiksmų prieš Izraelyje prieglobstį radusius Lietuvos gyventojų genocido vykdytojus.

Šią savaitę Lietuvoje viešėjęs Wiesenthalio centro Jeruzalės biuro vadovas Efraim Zuroff Generalinės prokuratūros pareigūnams įteikė 97 asmenų, įtariamųjų žydų genocidu nacių okupuotoje Lietuvoje per Antrąjį pasaulinį karą, sąrašą.

E. Zuroff, lankydamasis Lietuvoje, taip pat priekaištavo, esą teisėsaugos pareigūnai vilkina nacių bendradarbių persekiojimą.

Tačiau būtent Izraelio atstovai jau daugiau nei trejus metus visiškai ignoruoja Lietuvos iniciatyvas įvykdyti istorinį teisingumą Izraelyje prieglobstį radusių asmenų, kurie vykdė Lietuvos gyventojų

genocidą per sovietinę okupaciją, atžvilgiu.

Prieš trejus metus buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centrui perdavė nusikaltėlių, įtariamų vykdžius Lietuvos gyventojų genocidą, sąrašus.

Kaip BNS sakė Gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro direktorė Dalia Kuodytė, šiuos sąrašus ji tuomet atidavė Efraimui Zuroffui.

"Susitikusi su E. Zuroffu, perdaviau jam šiuos sąrašus ir paprašiau įvertinti, tačiau iki šiol jokio atsakymo iš jo negavome", - sakė D. Kuodytė.

Jos teigimu, vėliau į E. Zuroffą buvo kreiptasi ir raštu tačiau atsakymo taip pat nesulaukta. Pasak D. Kuodytės, dalis sąrašė esančių asmenų yra rusų, dalis - žydų tautybės.

Ji taip pat priminė, kad Lietuvos Generalinė prokuratūra prieš porą metų kreipėsi į Izraelį su prašymu išduoti lietuvių ge-

nocidu kaltinamus asmenis, tačiau sulaukė neigiamo atsakymo.

1999 metais Generalinė prokuratūra kreipėsi į Izraelį dėl teisinės pagalbos tiriant lietuvių genocidu įtariamų asmenų bylas. Izraelio teisėsaugos institucijų buvo prašoma apklausti aukštą sovietų saugumo karininką Nachmaną Dušanskį bei NKVD karininką Semioną Berkį-Burkovą. Izraelis atsakė tai padaryti.

Sovietų MGB/KGB per karą ir pokariu tarnavęs N. Dušanskis yra dalyvavęs baudžiamosiose operacijose prieš Lietuvos nepriklausomybės kovotojus, o S. Berkis-Burkovas yra iškelta genocido byla dėl pokario metais Radviliškio rajone padarytų nusikaltimų.

Pasak D. Kuodytės, išdavimą apsunkina tai, kad tarp Lietuva ir Izraelis neturi ekstradicijos sutarties bei tai, kad "Izraelis tiesiog nėra linkęs išduoti šių asmenų".

BNS

LIETUVA ATMETA KALTINIMUS VILKINANT NACIŲ BENDRADARBIŲ DEREABILITAVIMĄ

Nacių persekiojančio Simono Wiesenthalio centro atstovas Efraim Zuroff paragino Lietuvos valdžią atnaujinti bendros Lietuvos ir Izraelio komisijos, turinčios tirti sovietų nuteistų asmenų rehabilitacijos atvejus, veiklą.

Tačiau Lietuvos pareigūnai teigė, kad E. Zuroff "blefuoja", dangstydamasis neegzistuojančios komisijos veikla.

Lietuvoje viešintis E. Zuroff paskelbė pareiškimą, kuriame Lietuvos valdžią raginama at-

naujinti komisijos veiklą. Pasak jo, Lietuva neva vienašališkai nutraukė 1995 m. įkurtos dvišalės komisijos darbą.

Šios, rehabilitacijos atvejus tiriančios, komisijos nariu pristatė ir pats E. Zuroffas. Tačiau Lietuvos pareigūnai teigia, kad tokia komisija niekada nebuvo sudaryta, Lietuvai nesutikus, kad kokia nors bendra komisija Lietuvoje užsiimtų teisingumo vykdymu. Lietuva netrukus po nepriklausomybės

(nukelta į 4 psl.)

AUKSINIŲ VESTUVIŲ PROGA - NEREGĖTA PUOKŠTĖ

Rugsėjo 1 d. 50 metų vestuvių sukaktį švenčiantiems Prezidentui Valdui Adamkui ir žmonai Almai įteikta rekordinio dydžio puokštė.

Daugiau nei 100 metrų ilgio puokštę, minėdamas 8 metų veiklos sukaktį, rugsėjo 30 d. pagamino vienas Kauno gelių salonas.

Į Vilnių atgabenta puokštė papuošė S. Daukanto aikštę

priešais Prezidentūrą.

Puokštės gijos, kuriose įpinta 10,000 rožių, išdėliotos aikštėje širdelių forma.

Kaip pranešė Prezidento atstovė spaudai, šalies vadovas nusprendė dovaną skirti Lietuvos laisvės gynėjams. Gėlių girlianda bus nuvežta į Antakalnio kapines ir papuoš Sausio 13-osios aukų kapus.

M-1

JAV LB visuomeninių reikalų taryba informuoja

(pradžią praeitame nr.)

Planai ateities veiklai

Rugsėjo viduryje į Washingtoną atvyks prezidentas V. Adamkus. Jo atvykimui jau baigiama ruošti darbotvarkė, kurioje bus įtrauktas ir JAV LB, ALTos ir JBANC bendrai ruošiamas priėmimas JAV Kongrese. Savo ruožtu užsienio lietuvių organizacijos dalyvauja akcijoje, kad prezidentas Bushui susitikti su prezidentu A. Adamkumi. Jei iki to laiko bus surinkta užtektinai parašų, yra galimybė, kad tai būtų proga įteikti prezidentui Bush petičiją su parašais raginant Baltijos valstybių priėmimą į NATO.

Šį rudenį svarbu toliau megzti vietovėse kuo tamparesnius santykius su JAV senatoriais, nes jie bus vis daugiau JAV vykdomosios valdžios konsultuojami kviesti į NATO 2002 metais. Todėl LB vienetai, lietuviškos organizacijos bei pavieniai asmenys yra kviečiami vykdyti sekančius projektus.

- Organizuoti delegacijų (vienų lietuvių ar kartu su kitų tautinių grupių atstovais) apsilankymus pas senatorius ir, antroje vietoje, pas Kongreso atstovus bei vietovių politikus, jiems įteikiant VRT-bos paruoštus argumentus dėl Baltijos valstybių pakvietimo į NATO. (Informacija išsiuntinėta visoms LB apylinkių/apygardų valdyboms.

Pavieniai asmenys, kur nėra LB vienetų, gali kreiptis į LB įstaigą Washingtone žemiau nurodytu adresu).

- Tęsti JAV senatoriams laišku rašymo kampaniją. Patartina rašyti asmeniškais laiškus ranka ir nukreipti juos į senatorių vietovių raštines (*district offices*). Tai turi daugiau įtakos negu siunčiant juos į Washingtono įstaigą... Dėl adresų, žiūrėkite į "mėlynus lapus" vietovių telefono knygose, arba pasiteiraukite bibliotekose. Rašykite taip pat prezidentui Bushui ir Kongreso atstovams, bet pirmenybė turėtų būti paveikti Senato nariai.

- Valstijose ir miestuose, kur dar nebuvo prarastos rezoliucijos arba proklamacijos NATO klausimu, siūlome aplankyti/rašyti gubernatoriams, merams, valstijų asamblėjų atstovams ir nariams, kad tokios rezoliucijos būtų prarastos ir paskelbtos.

- Tęskite parašų rinkimą NATO petičijai ir pristatykite kuo greičiau surinktus parašus į JAV LB Washingtono įstaigą (Lithuanian American Community, Inc., Public Affairs Office, 11250 Roger Bacon Drive, Suite 17 C, Reston, VA 20190-5202), ALTai arba JBANC. Iškilus klausimams, įstaigos telefonas: (703) 397-0950, e-mail: lacinc@erols.com

Pakartotinai kreipiamės į sekančiose valstijose, kuriose nėra

Ateina Brazauskas su senu komunistiniu paveldu

(atkelta iš 1 psl.)

visiškai elementarių dalykų.

Pirma, politika nuo ekonomikos yra neatsiejamą. To padaryti neįmanoma, nebent būtų uždrausta ir panaikinta valstybė. Bet negi to siekia šie kairieji politikai?

Antra, energetikos, ir ypač stambiųjų valstybinių energetinių sektorių reikalai yra ne tik politikos ir geopolitikos veikiami, bet net jų neretai nulemiami.

Prisiminkime karą Kuveite, pažvelkime į Kaspijos jūros regioną, JAV ir Rusijos kovą jame. Lietuva čia nėra jokia išimtis. Pasauliniai politikos dėsniai ir mūsų žemėje yra tie patys. JAV prezidento G. W. Busho ir valstybės sekretoriaus C. Powellio laišškai yra to akivaizdžiausi pavyzdžiai.

Ar daug pačių reikšmingiausių Lietuvos politinių įvykių sulaukia bent kokio JAV net trečiaeilio politikos dėmesio, kokio sulaukė šis, anot Brazausko, neva, grynai ūkinis reikalas. Dar kietesnių pareiškimų ir veiksmų, tik priešinga linkme yra padariusi Rusijos URM.

veikiančių lietuviškų organizacijų, gyvenančių lietuvių išjungti į Lietuvos pakvietimo į NATO akciją: Alabama, Arkansasas, Delaware, Idaho, Kentucky, Louisiana, Maine, Mississippi, Missouri, Montana, New Hampshire, North Carolina, North Dakota, Oklahoma, South

Carolina, South Dakota, Tennessee, Utah, Vermont, West Virginia ir Wyoming.

VISŲ AMERIKOS LIETUVIŲ VIENINGA TALKA YRA YPATINGAI REIKALINGA!

JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos informacija

pamokinti.

Ketvirta, toks nepasvertas kvietimas nemašyti politikos ir ūkio dalykų, jei jis yra bent kiek nuoseklus ir motyvuotas, politologijoje yra priskiriamas liberaliam mąstymo tipui. Tai liberalai radikalai siūlo panaikinti valstybės kišimąsi į ekonomiką ir taip ekonomiką išvaduoti iš politikos įtakos.

Girdėti tokius žodžius iš socialdemokrato Brazausko lūpų yra nesuprantama. Nejau jis pradėjo mąstyti radikalių liberalų kategorijomis. O gal jis tiesiog nesuvokia savo mąstymo prieštaravimo?

Priešinga, taip vadinamoji realpolitinė mąstymo tėkmė politologijoje kaip tik pabrėžia ekonomikos ir politikos persiliejimą. Ji pabrėžia net ir atskirų ekonominių interesų išaugimą iki geopolitinio mastelio.

Beje, toks mąstymas pasaulio, o ir Lietuvos socialdemokratams anaipol nėra svetimas, pavyzdžiui, kuomet jie siūlo neparduoti ariamos žemės užsieniečiams, munitais apginti vietos gamintojus arba kompensuoti žemdirbiams degalų paabrangimo kaštus. Visais tais atvejais – jie "maišo" politiką su

ekonomika ir neleidžia ekonomikoje įsivyravai laisvam konkurencijos principui. Tokį sąrašą būtų galima tęsti ir tęsti.

Čia "maišyti" politiką su ekonomika jau matyt galima ir net reikia? O naftos, dujų sektoriuose lai įsigali laisva konkurencija? Keista ir tendencinga tokia mąstysena.

Nepaneigsi - Algirdas Brazauskas turi nemažą vadovo patirtį. Tačiau ar GOSPLANO laukų mąstymo šablonai nepaklįs jam kojos? Ar sugebės jis būti atviras naujovėms ir net idėjoms, kurių įsisavinti anksčiau nepakako laiko ir nebuvo tam sąlygų?

Per artimiausius mėnesius pamatysime. Tačiau, jau pirmieji jo žingsniai dar tik link premjero posto nebuvo nei apgalvoti, nei paženklininti atsakomybe. Susvyravo jau ir jo moralinė pozicija, o pirmieji komentarai, kaip matome iš šios trumpos analizės, kvepia nepakankamu politikos abėcėlės išmanymu, nenuosekliu mąstymu.

Duok Dieve, kad tai tebtų laikinos vėlyvo brendimo problemos, o ne duobės, kurios greitai išklėbina ir būsimos vyriausybės vežimą.

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų bizniui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agentė Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonais: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail: jbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčiais (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P' way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

DAIVA IZBICKAITĖ-VERŠELIENĖ, DEWOLFE REAL ESTATE, 677 Worcester Rd., Natick, MA 01760, gali aptarnauti jūsų visus nekilnojamo turto poreikius. DeWolfe firma specializuojasi namų pardavimu, paskolų gavimu, persikraustymu ir draudimu. Suteikiama paslauga perkant arba parduodant namus. Skambinkite (718) 446-9743 palikite žinutę arba į įstaigą (508) 655-0680, (508) 523-9058.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikaitė, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11472. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289- per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642 Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379 PHONES (718) 326-1282 / 326-3150 -TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA- -GAUSI PARODŲ SALĖ-

+

KVEČAS JONAS

1933+1976

Jūs siųskite pinigus namo, o Western Union išsiųs Jums fotoaparata



Pasidalink ypatingais gyvenimo momentais su savo mylimaisiais užjūryje.

Pasiųsk dvi pinigines siuntas per Western Union Money Transfer iš JAV į Lietuvą ar kitas Centrinės ar Rytų Europos šalis nuo 2001 m. rugpjūčio 24 d. iki rugsėjo 30 d. ir

nemokamai gausi kompaktinį foto aparatą. Geri momentai ilgai nesitęsia, todėl paskubėkite. Nepraleiskite galimybes.

Siųskite pinigus šiandien!

Smulkesnė informacija

1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje™

Western Union išsiųs 35 mm fotoaparatai kiekvienam vartotojui, kuris pasiųs dvi ar kelias pinigines siuntas per Western Union Money Transfer iš JAV į Rytų ar Centrinę Europą, siuntėjui užrašius galiojantį adresą JAV ant "Send Money" formos. Fotoaparatas bus išsiųstas 4-6 savaitių laikotarpyje po šio pasiūlymo pasibaigimo datos. Foto juosta nebus pridėta. Vienas fotoaparatas šeimai, kol jų užteks. Pasiūlymas negalioja telefoniniais ar kreditinių kortelių piniginiams persiuntimams. ©2001 Western Union Holdings, Inc. Visos teisės priklauso autorui.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Lietuvos neokomunistai pataikauja Kinijai

Vargu ar kas bent būtų pagalvojęs, jog, V. Landsbergiui pirmininkaujant Lietuvos Seime, komunistinės Kinijos ambasadorius būtų drįsęs siūlyti Lietuvos Seimo rūmuose surengti fotografijų parodą, rodančią "laimingus" okupuoto Tibeto gyventojų veidus bei jų džiaugsmą ir netgi maldas už Mao Czeduną. Užtat dabar raudonojo Pekino ambasadorius Guan Hengaug elgėsi be ceremonijų, puikiai suvokdamas, kad Vilniuje atėjo valdžion neokomunistai ir prie jų prisišlię įvairaus, bet to paties plauko "pragmatikai". Parodą, turėjusią pademonstruoti, kaip laimingai gyvena Tibeto gyventojai, atidarė Česlovas Juršėnas, buvęs vienas didžiausių LTSR propagandistų, Amerikos ir kitų "imperialistų" keikėjas. Todėl nereikia prezidentui V. Adamkui piktintis, jeigu kai kurie Lietuvos ir Vakarų politikos apžvalgininkai bei politologai skelbia, kad į valdžią Lietuvoje grįžo komunistai. Argi stalinizmo juodųjų laikų kvapu dvelkiančios kinų komunistų parodos atidarymas nepriklausomos Lietuvos Seimo rūmuose to akivaizdžiausiai neparodo? Juk niekas nepatikės, kad tas pats Č. Juršėnas nežino apie kinų komunistų Tibete vykdomą genocidą, netgi tibetiečių moterų sterilizaciją. Ši nežmonišką komunistinį genocidą nutylinti "paroda" peržengė visas padorumo ribas. Tuo labiau jos surengimas Lietuvos parlamente, kuris ir pats vos prieš dešimt metų buvo užtvirtas žmonių miniomis nuo sovietinių okupantų kariaunos šturmo. Kaip pažymėjo "Lietuvos ryto" politikos apžvalgininkas R. Valatka, ką būtų pagalvoję lietuviai, jeigu 1991 metų Švedijos Rikstage ar Vokietijos Bundestage Sovietų Sąjungos ambasada būtų leista surengti parodą apie tai, kaip laimingai 50 metų iki Kovo 11-osios gyveno lietuviai, o Saulio 13-osios aukos tėra tik "ekstremistų" Sąjūdžio falsifikacija, ką beje, ir šiandien dar drįsta teigti kai kurie buvę Č. Juršėno partijos bičiuliai ar Maskvos nacionalbolševikai. Teigiama, kad parodą surengė Seimo spaudos tarnyba. Jeigu taip yra, tai kodėl ta tarnyba nepasiskelbia savo darbuotojų pavardžių, kad žmonės pagalvotų sužinotų, kam ji dirba. Č. Juršėnas teigia, kad ši propagandinė Pekino akcija, kuria atvirai tyčiojamas iš komunistų naikinamos tautos dvasios ir kultūros, surengta Kinijos ir Lietuvos diplomatinių santykių dešimtmečiui pažymėti. Esą komunistinė Kinija, kaip Jungtinių Tautų Saugumo tarybos narė, galėjo ir nebalsuoti dėl Lietuvos priėmimo į Jungtines Tautas. Tai tikras ir neabejotinas cinizmas. Aišku, tie, kurie organizavo Lietuvos parlamento rūmuose šį komunistinio absurdo spektaklį, gaus apčiuopiamos naudos. Galima garantuoti, jog netrukus pasipils kvietimai iš Pekino draugui Č. Juršėnui ir jo bičiuliams nemokamai apsilankyti didžiojoje komunizmo tvirtovėje. Todėl ir norisi paklausti Prezidento, kaip kitaip vertinti tokias propagandines parodas, nieko bendra neturinčias su realiu gyvenimu, organizatorių Č. Juršėnų ir jo idėjinis draugus - komunistus?

Žinomas keliautojas ir fotografas Paulius Normantas prasmukęs į okupuotą Tibetą 1994 m. sugebėjo padaryti per 10 tūkst. šios nelaimingos šalies nuotraukų. P. Normantas pareiškė, kad Seime pateiktose fotografijose yra visiškas melas. Juk kitaip ir būti negali. Tai įprasti dalykai buvusiems partiniams funkcionieriams. Nesvarbu, ar jie įsikūrę Pekine, ar Vilniuje. Kitas dalykas, jog Kinijos propagandinė paroda ir Seimo vicepirmininko Č. Juršėno liaupsės yra ne tik Tibeto tautos, bet ir visame pasaulyje gerbiamo Nobelio premijos laureato Dalai Lamos įžeidimas. Tuo labiau, kad Tibeto dvasinis vadovas visai neseniai lankėsi Lietuvoje.

Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953

Dr. Vytautas JASULAITIS

Daugiatomės knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" I-asis tomas jau išleistas. Jo oficialus pristatymas įvyko 2001 m. gegužės 24 d. Lietuvos Nacionaliniame muziejuje. Su juo Lietuvos kariuomenė ir visuomenė buvo supažindinta Vilniaus ir Kauno įguli karininkų Ramovėse, Lietuvos Karo akademijoje, Marijampolės miesto bibliotekoje. Organizacijų, norinčių šią knygą pristatyti savo aplinkai, yra daug. Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga (LKKAS) tai noriai vykdo.

Tačiau visa šios daugiatomės knygos leidyba I-uoju tomu nesibaigė: savo eilės dar laukia penki tomai. Juos parengti būtinas kruopštus ir atsakingas darbas. Todėl euforijai mes negalime skirti nei savo laiko, nei eikvoti savo jėgų. Privalome susitelkti tolimesniam darbui.

Knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" II-asis, III-iasis, IV-asis ir V-asis tomai skiriami karininkų biografijoms, iliustruotoms jų nuotraukomis. Knygos autoriai Lietuvos archyvuose kaupia biografinę medžiagą apie visus Lietuvos kariuomenės karininkus. Kadangi archyvuose žinios apie Lietuvos kariuomenės karininkus pasibaigia 1940 metais (sovietiniuose kalėjimuose ir lageriuose kalėjusių karininkų asmenis bylų iš viso nėra), autoriai privalo trūkstantį žinių ieškoti visais kitais įmanomais būdais: asmeniniuose archyvuose, ypatingajame archyve, prieškario ir JAV periodinėje spaudoje, karininkų prisiminimų knygose ir kt.

Rašant karininkų biografijas, būtina ištaisyti tas klaidas, kurios buvo padarytos I-ajame šios knygos tome. Autoriai dėkingi visiems knygos skaitytojams, kurie I-ajam tomui pareiškė savo kritines pastabas ir pasiūlė papildymus. Ypač norime, kad būtų kritiškai įvertinti ir papildyti nukentėjusių nuo sovietinio genocido ir emigravusių iš Lietuvos karininkų pavardžių sąvadais.

Nors mes kaupiame medžiagą visiems biografiniams tomams (raidės A-Z), tačiau ypatingas dėmesys dabar sutelktas II-ojo (raidės A-G) ir III-ojo (raidės H-K) tomų ruošimui.

Reikia pažymėti, kad II-ojo tomo karininkų biografijos jau maketuojamos. Tačiau jos bus papildomos ir koreguojamos. Mūsų tikslas 2002 metais išleisti II-ąjį (o gal net ir III-ąjį) tomą.

Knygos VI-sis tomas bus skirtas Lietuvos karininkijos istorijai. Jame taip pat bus pateikti Lietuvos karininkijos įvairūs statistiniai duomenys. Juos galėsime paruošti tik kruopščiai išanalizavę visas biografijas ir suvedę duomenis į sąvadas, lenteles, grafikus, schemas ir t.t.

Kadangi I-ojo tomo tiražas (1000 egz.) jau baigiamas parduoti, ruošiamą pataisyta ir papildyta šio tomo 2-ji laida. Šios laidos tiražo dydį apspręs paklausa.

Su kuriais sunkumais susiduria autoriai, ruošiantys biografinius knygos tomus? Mums labai trūksta karininkų biografinių žinių ir jų nuotraukų. Šiaip ar taip kiekvieno karininko biografija bus išspausdinta. Tačiau nenorime, kad ji būtų kelių eilučių apimties ir be karininko nuotraukos. Mes įsitikinę, kad vėliau pakartoti papildytą visų tomų leidybą bus neįmanoma. Todėl mes prašome Lietuvos kariuomenės karininkus, jų šeimų narius ir artimuosius: pateikite mums Jūsų dispozicijoje esančią informaciją. Tai ne tik labai svarbu sėkmingam mūsų darbui, bet taip pat ir labai skubu.

Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjunga taip pat sudaro savo archyvą, kuriame telkiami įvairūs dokumentai ar jų kopijos, nuotraukos ar jų kopijos, vinjetės, žurnalai, kiti spaudos leidiniai ir visa kita, susiję su Lietuvos kariuomene ir jos karininkija. Mes žinome, kad daugelis dokumentų, nuotraukų ar net apdovanojimų nepelnytai pateko į privačias kolekcijas, kuriomis mes jau negalime pasinaudoti. Todėl išsaugokime savo archyvuose, arba pateikite LKKAS saugojimui, kas susiję su Lietuvos kariuomene ir jos karininkija. LKKAS jau gavo ir nuolat gauna labai daug archyvinės medžiagos iš įvairių šaltinių (taip pat iš JAV). Pas mus pateko kai kurios tiesiog unikalios nuotraukos, kurias mes panaudojome arba panaudosime savo daugiatomėje knygoje.

LKKAS veikla neapsiriboja

tik knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" leidyba. Mes skaitome paskaitas, organizuojame disputus, rengiame parodas Lietuvos kariuomenės istorijos klausimais kariniuose daliniuose, gimnazijose, mokyklose, bibliotekose. Manome, kad visa tai padės visuomenei atkurti objektyvų Lietuvos kariuomenės ir jos karininkijos vaizdą. Šių tikslų



Knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" I tomo viršelis

gyvendinimui ir buvo įkurta LKKAS sąjunga.

Be JAV ir Kanadoje gyvenančių Lietuvos kariuomenės karininkų, jų šeimų ir artimųjų finansinės paramos knygos leidimas būtų neįmanomas. Ypač daug padėjo savo aukomis ir darbais p. Elena Brožytė-Sniegaitienė, p.p. Jūratė ir Jonas Variakojai, p. Zuzana Juškevičienė, p. Antanas Bulota. Ačiū visiems, kurie parėmė šios knygos leidybą.

Po knygos pristatymo mes ir toliau gauname finansinę paramą. Ji bus reikalinga ir ateityje. Autoriai atsisakė honorarinio atlygio (pabandykite įvertinti autorių kolektyvo dviejų metų darbą, rengiant I-ąjį tomą!), o tai knygos kainą sumažino apie du kartus. Tačiau visos I-ojo tomo išlaidos, pardavus knygas, nesugrįš: dalį knygos tiražo teko

už atliktus darbus perduoti Lietuvos Nacionaliniam muziejui, dalį - išsiųsti knygos mecenatams, dalį - kaip privalomuosius egzempliorius perduoti bibliotekoms.

LKKAS šiuo metu disponuoja lėšomis, kurios bus panaudotos 2-ojo tomo leidybai. Tačiau tolimesniam mūsų darbui reikalinga parama. Neabejojame, kad knygos "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953" leidyba bus bendras visų rūpestis - Jūsų ir mūsų. Kurkime šį monumentalų Lietuvos kariuomenės istorijos paminklą kartu. Mes turime unikalią ga-

limybę pasinaudoti visais Lietuvos archyvuose esančiais kariuomenės istorijos dokumentais, juos analizuoti, apibendrinti ir rašyti karininkijos istoriją. Prielikime iš užmarties visus Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės karininkus.

Kartu kviečiame stoti nariais į Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungą visų rangų karius, jų šeimų narius ir artimuosius. Mūsų privalo būti daug!

Visais stojimo į LKKAS, žinių pateikimo enciklopedijai ir finansinės paramos leidybai klausimais prašome kreiptis:

Jonas Variakojis, 3715 West 68th. Street, Chicago, IL 60629; tel.: (773) 585-8649.

Vytautas Jasulaitis (LKKAS), P. Vileišio 14-5, Vilnius, LT-2055.

Romualdas Granauskas

ŠVENTO LOZORIAUS DIENA 3 (gali būti dienoraštis)

(pradžia nr. 32)

Paėmiau iš jo fotoaparata, taip ir nufotografavau abudu: ir akmenį, ir Intą, bet nuotrauka išėjo nelabai kokybiška, joje matėsi trys per daug šviesios dėmės taip vertikaliai, viena virš kitos: šlapias akmens šonas, ką tik nuplauti Into batai ir plati jo šypsena aukščiaui barzdos. Bet to akmens Mosėdžio muziejuje nėra: kai statė dar vieną užtvanką, jis liko gulėti giliai po vandeniu. Dabar jau tikrai niekas jo neberas. Ir tie keli ažuoliukai dar liko žaliuoti, bet ar šiandien bežaliuoja, negaliu pasakyti. Ot, idomu, kaip man būtų dabar, ar beapimtų vėl tas nepakartojamas, nenusakomas šventos vietos jausmas, ar nepriplustų vėl širdis to gerumo ir gražumo, kai norisi klaupytis, tačiau ne maldai, o tylai, nes aplinkui ir taip viskas už tave meldžiasi...

01.30

Vis artėju, artėju prie paties miestelio aprašymo, bet taip ir nepriartėjau, nes vis kas nors pamaišo: tai tas erzilas, tai tie dubenėtieji akmenys. Pagulėsiu, paskui viską tiksliai prisiminsiu. Anoks čia tų prisiminimų senumas - penkiasdešimt metų, kurie nė vienai dienai juk ir nebuvo manęs palikę.

01.30

Lengviausia Mosėdį įsivaizduoju kaip balną, šalia kurio numesta ant žemės skepeta su žaliais apnėrimais. Ta skepeta - tai malūno tvenkinys, o apnėrimai pakraščiu ajerai, vandens lėlijos,

aukštos pakrančių žolės. Kelias nuo Salantų, pasileidęs į negilią pakalnėlę, per medinį tiltą neria į patį balno vidurį. Bet prieš tai po dešinei ant kalnelio palieka mokyklą, apaugusią senais medžiais, ir buvusį Andriekienės ūkį, vėliau taip pat atitekusį mokyklai: dviejų galų namą su gonkomis ir klėtį. Subilda atšokusios tilto lentos, po kojomis gaudžiai šniokščia per plūskas bėgantis vanduo, o iš dešinės, giliai iš po vandens, tave, einantį per tiltą, atidžiai seka geltonos lydekų akys. Vaikystėj labai bijojau: neduok Dieve, įkrisiu, tai pripuolusios tuojau suplėsų į gabalus.

Ant kairiosios balno gugos - bažnyčia, nuo jos į šiaurę - kapų gatvė, pro bažnyčią - Davatkų gatvė, bet ji teturi tikrai vieną pusę, kitoj - ilga akmeninė tvora su mažais varteliais altariais.

Ant dešinės gugos - užkandinė, krautuvė, paštas, biblioteka, įsikūrusi Skruibio troboj, žydų šilulė, dar toliau - ambulatorija, keli mediniai namai, ir taip tartum netyčia susidaro dar viena gatvė, atsiremianti į medinį kryžių priešais šventoriaus vartus, po kuriuo paguldomas iš vežimo iškeltas karstas ir tik paskui nešamas į vidų.

Tik perėjus tiltą, po dešinei, ant pat kampo, - didelis medinis namas, buvusi šaulių salė, o dabar - kliūbas, jame šeštadieniais vyksta šokiai, o mūsų neleidžia. Toliau, ant pat tvekinio krašto, dar keli mediniai namai, bet nesustatyti taip tankiai, kad beveik siektųsi šonais, - šitaip sustatyti namai kairėje gatvės pusėje, pradedant dviaukščiu mediniu Kataržio namu priešais kliūbą, ten dabar sribokynas, vėliau bus mokyklos bendrabutis. Už sribokyno - visa eilė medinių namukų, juose prieš karą gyveno žydai, ir kiekvienas turėjo po krautuvę. Dabar juose gyvena nežinau kas: sribų šeimos, visokie ten buvę kaimo aktyvistai, susibėgę čia sribokyno pašonėj slėptis nuo miško keršto. Jie net miestelio pakraščiais bijo gyventi, spiečiasi visi ankštoj krūvoj, kažką ten viduje verda, kepa, o kai sribai iš po nakties prisineša rūkytų dešrų ir lašinių - kvepia visas miestelis, bet tai tęsiasi neilgai - dieną dvi, paskui vėl besigirdi tik plikos bulvynės kliuksėjimas. Niekas čia jų nelaiko mosėdiškiais.

Ta gatvė striukai pasibaigia: paskutinis medinis namas beveik remiasi galu į miestelio aikštę maždaug ties paštu. Pro vieną to sutrešusio namo šoną vėl eina gatvė, pro kitą - eina kita ir leidžiasi žemyn į sribokyną. Stovi jis to savotiško kampo viršūnėj, po visais jo langais žmonės vaikšto ir vaikšto, eik tu peklon tokioj vietoj gyventi! Ne veltui sunkvėžimis, paliktas po užkandinės langais ir atsuktas nosim į pakalnę, vieną dieną pats pasileido žemyn ir įvažiavo į kambario vidų, kur stovėjo stalas, o aplinkui sėdėjo visa sribos pietaujanti šeimyna. Iš dulkių debesio, iš spalių, pūzrų, trešenų, lentgalių krūvos pasigirdo šaižus sribokienės ir sribokiukų žviegimas, bet vėliau paaiškėjo, kad avarija nepaliko aukų, net įbrėžimų, tik tas dulkes ir persigandusios šeimynos tam tikrą kvapą.

Ant paties kalno, kairiajame aikštės kampe, vėl stovi didelis medinis namas su užrašu "Užkandinė", bet užkandinė jo nevadina, o valgykla, restoranu, dar kitaip, tik sribai sako - "zabegalka". Jie jau gerokai pramokę rusiškai, ir pastatę žmogų prie sienos, rėkia: "Stoj!.. Tuojau streliaju, rupūžel!.." Už tos užkandinės, kuri čia bus labai reikalinga, gatvė pasuka stačiu kampu į šiaurę, Skuodo pusėn, ir vadinasi, žinoma, Šačių. Taigi iš miestelio aikštės išbėga keturios gatvės - tos dvi, Skuodo ir Šačių, paskui viena žemyn, kurios gale priešpriešais stovi kliūbas ir sribokynas, ir ta, kuri eina šlaito viršų, pro pašta, ambulatoriją ir beveik atsiremia į šventoriaus vartus. Nuo vartų į šiaurę, vėl stačiu kampu - Kapų gatvė. Tai niūri gatvė, tik šimtametės susisukusios liepos išpuvusiais viduriais ją pagyvina. Ir mediniai davatkų nameliai, kitas dar apdengtas šiaudiniu stogu. Tiesa, yra dar ta Davatkų gatvelė, bet ji labai trumpa, tuojau pat dulkėtu keliuku nusileidžianti į plačias Klebono lankas. Ir, kaip sakiau, visi nameliai stovi tik vienoj pusėj ir taip giliai susmege į minkštą žemę, - jog atrodo, kad visi jie palanges - kaip pasmakres - pasidėję tiesiai į kelio dulkes. Vadinasi, viso labo keturios su puse gatvės.

(mukelta į 4 psl.)



■ Hagos apygardos teismas rugpjūčio 31 d. nusprendė, kad buvęs Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević negali užginčyti savo suėmimo ir laikymo Jungtinių Tautų (JT) karo nusikaltimų tribunolo izoliatoriuje teisėtumo Nyderlandų teismuose.

■ Jungtinių Tautų (JT) Tarptautinio tribunolo buvusiai Jugoslavijai vyriausioji prokurorė Carla del Ponte rugpjūčio 30 d. sakė, kad dėl Bosnijoje įvykdytų karo nusikaltimų sieks buvusį Jugoslavijos prezidentą Slobodan Miloševićių apkaltinti genocidu.

■ Jeigu rinkimai į Rusijos Valstybės Dūmą įvyktų artimiausią sekmadienį, Rusijos Federacijos komunistų partija (RFKP), vadovaujama Genadijaus Ziuganovo, gautų 34 proc. rinkėjų balsų. Tai rodo duomenys, kuriuos rugpjūčio 31 d. paskelbė Rusijos viešosios nuomonės tyrimo centras, remdamasis rugpjūčio 27 d. surengtos 1,600 šalies gyventojų apklausos rezultatais.

■ Mažytis Rytų Timoras rugpjūčio 31 d. pasiūlė išeiti iš ak-lavietės, kuri susidarė Australijai ir kitoms valstybėms atsisakius priimti daugiau kaip 400 pabėgėlių, išgelbėtų iš skęstančio keldo Indijos vandenyne.

■ Rusijos prezidentas Vladimir Putin netrukus lankysis Suomijoje, siekdamas sumažinti šios nedidelės Šiaurės šalies istoriškai susiklosčiusį atsargumą milžiniškos savo kaimynės atžvilgiu bei paskatinti politinį ir ekonominį bendradarbiavimą, kuris sustiprintų Rusijos ryšius su Europa.

■ Rusijos atominio povandeninio laivo iškėlimo operacijos rajone vis daugiau skraido NATO šalių lėktuvų. Kaip pranešė rugpjūčio 30 d. Rusijos šiaurės laivyno štabas, "nepaisant daugybės Rusijos pareiškimų, karinis aktyvumas operacijos vietoje didėja". Barenco jūros akvatorijoje, be Norvegijos žvalgybos laivo, iš oro vietovę stebi Amerikos lėktuvai "Orion" ir "RC-135", Prancūzijos "DC-8" ir Didžiosios Britanijos lėktuvai. Iš viso, štabo duomenimis, pastarąją savaitę užsienio valstybių oro žvalgyba padidėjo "bent dvigubai".

Vaižgantas Ukmergėje

Vytautas Bagdonas

Rugsėjo mėnesį daugelyje Lietuvos vietovių prisimenamas literatūros klasikas, visuomenės veikėjas, kanau-ninkas Juozas Tumas-Vaižgantas. Rudenį - jo gimtadienis. Šį šviesuolį, "deimančiuką" ieškotoją, daugybės literatūros bei publicistinių kūrinių autorių nuolat mena jo gimtojo Svėdasų krašto žmonės (Anykščių r.), nepamiršta kauniečiai, nes jis Kaune praleido paskutiniuosius savo gyvenimo metus ir atgulė amžinojo poilsio. Vaižgantas prisimenamas ir Žemaitijoje (Mosėdyje, Kuliuose, Micaičiuose bei kitose parapijose jam teko kunigauti). Gyveno jis ir Vilniuje, Panevėžio krašte, Rygoje, pasiekė Rusijos miestus, įvairias užsienio šalis. Per savo gyvenimą J. Tumui-Vaižgantui teko dažnokai kraustyti iš vienos parapijos į kitą, apsigyventi miesteliuose, ir didmiesčiuose.

Literatūros žinyuose, enciklopedijose beveik chronologine tvarka nurodyta, kur ir kada Vaižganto gyventa, keliauta, buvota. Tų vietovardžių sąrašas neteko užtikti Ukmergės pavadinimo. Vaižganto biografija šiek tiek susijusi ir su šiuo miestu.

Parama gimnazijai

Žilagalviai ukmergiškiai dar gali prisiminti savo susitikimus su rašytoju, gal net kai kam teko pas jį mokytis. Archyvuose dokumentuose dar galima surasti ir vieną kitą faktą apie Vaižganto keliones į Ukmergę. Tai buvo 1923-aisiais, kai Ukmergės valstybinė gimnazija ruošėsi išleisti pirmąją abiturientų laidą. Šioje mokslo įstaigoje truko aukštos kvalifikacijos pedagogų, ypač reikėjo li-tuanisto. Prieškariu pedagogų nerengė aukštosios mokyklos.

Gimnazijos direktorius Jonas Baronas, nesuradęs vietoje tinkamo lietuvių kalbos ir literatūros specialisto, nusprendė kreiptis į Kaune gyvenantį rašytoją J. Tumą-Vaižgantą.

Gimnazijos direktorius net nesitikėjo teigiamo atsakymo, nes žinojo, kad Vaižgantas - be galo užimtas žmogus. Jis tuo metu klebonavo Kauno Vytauto Didžiojo bažnyčioje, dar Vytauto Didžiojo universiteteėjo



Tumas-Vaižgantas

Humanitarinių mokslų fakulteto docento pareigas, turėjo nemažai visuomeninių pareigų, daug rašė, dalyvavo įvairiausiose renginiuose.

Ir vis dėlto šis geraširdis žmogus sutiko padėti ukmergiškiams abiturientams.

Į Ukmergę - traukiniu

Nuo 1923 metų vasario pradžios iki 1923 metų gegužės pabaigos Vaižgantas kiekvieną trečiadienį traukiniu iš Kauno pro Jonavą atvykdavo į Ukmergę ir tuometinių septintų bei aštuntų klasių gimnazistams vedavo po tris pamokas, paskui vėl skubėdavo atgal į Kauną. Pamokoms ir kelionei Vaižgantas sugaišdavo beveik dešimt valandų. O kur dar pasirošimas būsimoms pamokoms? Rašytoją tas labai nuvargindavo, bet jis niekam nesiskundė, neaimanavo. Priešingai, netgi jausdavosi laimingas, pabendraves su jaunimu. Vaižgantas, keletą mėnesių dėstęs Ukmergės gimnazijoje, netgi buvo numatęs parengti lietuvių literatūros vadovėlių gimnazijoms, bet per darbus ir rūpesčius savo sumanymą atidėliojo vėlesniam laikui. Deja, toji svajonė taip ir liko neįgyvendinta. Tai padaryti, kaip ir įvykdyti nemažai kitų sumanymų, sutrukdė netikėta mirtis - 1933-ųjų balandžio 29-osios vakarą jo gyvybė amžinai užgeso...

Užmaršties dulkės

Vaižgantas buvo paprastas, kuklus žmogus, tad pagalba

gimnazistams jis laikė paprasčiausiu dalyku, nesijautė padaręs kažką ypatinga. Tačiau gimnazijai ir jos auklėtiniams tai buvo didžiulė parama: abiturientai sėkmingai išlaikė egzaminus, išėjo į savarankišką gyvenimo kelią sužinoję daug vertingo, reikalingo. Kai kurie ukmergiškiai stojo į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą ir Vaižganto paskaitos jiems labai praverė...

Deja, apie šį faktą Ukmergės istorija nutyli, niekur nėra užfiksuota jokių duomenų apie Vaižganto lankymąsi šiame mieste. Kraštotyros muziejuje taip pat apie Vaižgantą nieko nerasta. Nebėra ir geležinkelio stoties. Jos vietoje - įstaigos, firmos, prekybos organizacijos...

Kažin ar nevertėtų nuo praeities nuvalyti užmaršties dulkių?

Ukmergiškiai padėjo iškurti muziejų rašytojo gimtinei.

Kai kurie ukmergiškiai yra nemažai prisidėję, įamžinant Vaižganto atminimą jo gimtajame Svėdasų krašte.

1986-aisiais Kunigiškių kaime buvo restauruojama senovinė pradžios mokykla, kurią lankė ir Tumų Juozukas, būsimasis rašytojas, dvasininkas, politikas, spaudos leidinių redaktorius. Pastatą remontavo Ukmergės remonto ir statybos valdybos Anykščių aikštelės statybininkai, vadovaujami darbų vykdytojo R. Žeimio.

Šioje restauruotoje mokykloje veikia Svėdasų krašto muziejus, daugiausia vietos čia skiriama būtent Vaižgantui. Šalia fotografijų, kuriose įamžinti senosios mokyklos restauravimo darbai, nepamiršta, kas tą senutėlį apgriuvusį pastatą "prikėlė" naujam gyvenimui. Iki šiol su dėkingumu čia atsiliepiama apie Ukmergės remonto ir statybos valdybos Anykščių aikštelės kolektyvą.

Muziejuje - daugybė retų knygų, fotografijų, spaudos leidinių iškarpų, kurias dovenojo Ukmergėje gyvenanti mokytoja Danutė Šilininė, beje, kilusi iš Kunigiškių kaimo. Tai šios pedagogės dėka Svėdasų krašto muziejus praturtėjo daugybe vertingų eksponatų. Jos pastangomis muziejuje buvo atkurtas senas klasės vaizdas. Kadangi Svėdasų krašte niekur nepavyko surasti senų mokyklinių suolų, įvairių mokymo priemonių, D. Šilininė dėl tų klausimų pasidomėjo Ukmergės mokyklose. Paaiškėjo, kad senų, jau nebereikalingų, atgavusių mokyklinių baldų yra Žemaitkiemio mokykloje. Pati ukmergiškė mokytoja mu-

ziejaus steigėjas į Žemaitkiemį palydėjo, supažindino su tos mokyklos puikiais vadovais, visi bendromis jėgomis iš sandėlio tuos dulkėtus baldus sukrovė į mašiną - taip jie atsidūrė Kunigiškių pradžios

mokykloje - Svėdasų krašto muziejuje.

Reikia pasakyti, kad šis muziejus yra gausiai lankomas, gerai vertinamas. Jau pabuvojo čia ir ne viena ekskursija iš Ukmergės rajono mokyklų.

Lietuva atmeta kaltinimus vilkinant nacių bendradarbių dereabilitavimą

(atkelta iš 1 psl.)

atkūrimo 1990-aisiais reabilitavo pasipriešinimo okupaciniam režimams dalyvius, kurių dauguma patyrė sovietinės okupacijos represijas.

Tarptautinės žydų organizacijos kaltina, kad drauge su kitais buvo reabilituoti šimtai nacių talkininkų, dalyvavusių žydų žudynėse per Antrąjį pasaulinį karą.

E. Zuroff savo pareiškime paragino Lietuvos institucijas paspartinti dereabilitacijos procesą bei galvoti apie galimybę susigrąžinti reabilitacijos kompensacijas iš dereabilituotų asmenų.

Pagal 1990 metais nustatytą reabilitacijos tvarką, reabilituoti tieji asmenys iš pradžių galėjo gauti po 50 sovietinių rublių už kiekvieną iškalėtą

mėnesį. Vėliau ši suma buvo pakeista į 20 litų.

Pasak Genocido ir rezistencijos tyrimų centro direktorės Dalios Kuodytės, "ir be E. Zuroffo paraginimų dereabilitacijos procesas gana aktyviai vyksta".

"Pats E. Zuroff man yra pripažinęs, kad procesas vyksta normaliai ir nereikia daryti iš to problemų", - BNS sakė D. Kuodytė.

Generalinės prokuratūros vyriausiojo specialiųjų tyrimų skyriaus prokuroro Rimvydo Valentukevičiaus teigimu, Generalinė prokuratūra ir Aukščiausioji teisma šiuo metu tiria kiekvieną reabilitacijos atvejį atskirai. Pasak jo, 76 asmenims reabilitacija jau yra panaikinta.

BNS



Beržai

A. Balbieriaus nuotr.

Romualdas Granauskas

ŠVENTO LOZORIAUS DIENA 3 (gali būti dienoraštis)

(atkelta iš 3 psl.)

01.31

Dieną miestelyje nesimatydavo daug žmonių, be reikalo niekas neslaminėdavo. Stribai, grįžę iš savo žygių, iki pavakarių miegodavo, vaikai ir mokytojai - mokyloj, tik prie parduotuvės durų matydavosi eilutė žmonių, jau auštant jie ten sustodavo, laukdami iš Skuodo atvežamos "ketvirtainiškos" duonos, sūrios ir šlapios, bet vis tiek labai laukiamos. Pastovėjusios, kol gerai išauš, mosėdiškės eidavo žadinti vaikų, paskui atsivesdavo miegūstus ir šiltai apmuturus, pastatydavo vietoj savęs į eilę, pačios grįždavo tvarkytis. Eilė visi kažkodėl kalbėdavosi pusbalsiu, tik pačios jauniausios kiek paklegėdavo, kai "siginčydavo dėl vaikų ar dėl girdomų vyrų. Tačiau Mosėdy dar gyveno ir davatkos, beveik nepastebimos gatvės, buvo jų ir senų, ir apyjaunių, eidavo gatve smulkiais žingsneliais ir taip tyliai, kad beveik nešlamėdavo jų ilgį juodi sijonai. Buvo baugščios kaip pelės, nei miestelio aikštė, nei ant malūno tilto jų nepamatysi. Rytai, kol dar tamsu, susirinkdavo visos tuščioji bažnyčioje, ten pasimelsdavo, pasikalbėdavo ir vėl po vieną, po vieną išsiskirstydavo į savo trobeles Davatkų ar Skuodo gatvėse, bet gyveno viena kita ir ant Šačių kelio. Pažvelgęs į miestelio trobų langus, beveik neapsirinkdamas galėjai pasakyti, kur jos gyvena. Suskilęs langelis užtrauktas baltomis užuolaidėlėmis, tarp stiklo ir užuolaidėlių juodoja pastatomas kryželis, šalia guli stora

maldaknygė, dar Valančiaus spausdinta, ir šito valdžia niekaip joms negalėjo uždrausti. Galėjai tik numanyti, kad ten, už sienų, yra kažkoks mažas, uždaras pasaulis, jame vyksta nerodomas gyvenimas, kažkam vienas vienintelis. Tačiau su šiuo, su atviru miestelio gyvenimu jis vis tiek susisieksdavo, bent jau buvo įdomus anam, mažajam, - kai eidavai Kapų gatvės grindinio akmenimis, jos iš toli išgirdavo žingsnius ir pro plyšį tarp užuolaidėlių galėdavai pamatyti vieną moters akį. Prisinešusios ratelius prie šviesos, jos per dienas verpdavo kaimietėms vilnas, megzdavo kojines ir pirštines, paprastas, be jokių raštų, tik labai storas, dvigubas, ir niekas nematė, kad aplinkui kas jomis mūvėtų, matyt, visos būdavo išsiunčiamos į kalėjimus, lagerius, sibirą, kur gal ne viena išgelbėjo nuo taigos speigų. Už tai joms atsilygindavo duona, sūriu, varške, sviestu, kartais gal net mėsos gabalėliu, todėl jos beveik ir nestovėdavo nuo aušros prie krautuvės durų, laukdamos tos sūrios "ketvirtainiškos" duonos. Gal tik dvi ar trys laikė po ožkelę ir per vasarą raišiodavo pakapiais, paupiais ir peiliu pjaudavo joms žolę. O vasara yra vasara, tai visai kitoks gyvenimas. Jos kaip varnos susirinkdavo po kapų medžiais, šmėžuodavo tarp kryžių, vis ką nors ravedamos, laistydamos, sodindamos, o kai pavargdavo, atsiklaupdavo ir žiūrėdamos į kryžiaus viršūnę tyliai melsdavosi už tuos, už kuriuos buvo paprašytos. Įtariu, kad ir už anuos, už kuriuos jau seniai nebebuvo kam melstis ar kurių kaulai čia net negulėjo. Jos čia visus pažinojo, tiktai jas - ne visi. Galima sakyti, kad jos buvo nematomos miestelio dvasios, o paskalas nešiojo visai ne jos, tuo uoliai užsiimdavo Mosėdžio bobos, stribokienės ir aktyvistės. Nežinau, kiek tarp jų buvo našlių ar šiaip silpnos sveikatos moterėlių, bet visos sudarė lyg kokį uždara luomą, kaip prieš karą žydai, ir sunkiai ką įsileidavo į savo tarpą. Žinoma, buvo ne viena taip ir neištekėjusi, joms tėvai ar broliai nupirko miestelyje medinį namelį, o toliau visą gyvenimą verpk ir melskis. Nemanau, kad už save jos labai karštai meldėsi pačios sau ypatingų gėrybių

prašydamos, nebent sveikatos ir lengvo smerčio. Iš ten, iš vidaus, seniai nebešvietė didelės viltys.

Per žiemą, nuo pat rudens, jos priimdavo gyventi mokinius iš kaimų, nes mokykla bendrabučio dar neturėjo, Kataržio name tebešurmuliavo amžinai girti stribai. Virdamos mokiniams, ir pačios šlakelį atsipildavo, bet kiek jos ten valgė, katės, ir tos daugiau išlaka. Ir aš ten esu porą savaitių gyvenęs, o po pamokų dažnai užeidavau pas klasės draugus, tik reikėdavo labai gražiai elgtis, jau ant slenkščio nusiiti kepurę ir pasakyti "garbėjėzuikristui", nusianti medpadžius ir visą laiką saugotis, kad netyčia nenusikeiktum. Rusiškų ar lietuviškų keiksmų skraidė po miestelį daugiau nei šventoriaus varnų, kurios nors nakčia nurimdavo. Mano šeimininkė buvo našlė, Onelė, ten dar gyveno toks Kastelis, gal jos giminaitis, nes niekur net vasarą neišvažiuodavo, tik tupėdavo ajeruose prie vandens, šalia pasidėjęs knyga ir meškere, kol vieną dieną liko gulėti knyga, o jo paties nebebuvo. Tvekinys jo neatidavė, niekas nerado lavono, nors vyrai ilgai naršė dugną kartimis, gal dvi savaites, tik paskui sužinojom, kad jis išvažiavo ten, į Sibirą, pas tėvus. Dvylikos metų! Bet tada, per pačius speigus, aš gyvenau kartu su juo Kapų gatvėje pas tą Onelę. Motina labai to nenorėjo, nes reikėjo vežtis savo valgyką, bent jau mėsos ir bulvių. Bulvių buvo, bet mėsos - nė gabalėlio, tik paskui motina gavo už siuvimą avies mentę, labai skanią mentę, ir atpjovusi mažą gabalėlį Onelė jį įmėsdavo į katilą kartu su savo ir Kastelio gabalėliais. Dabar, bent jau tas dvi savaites, aš nebešaldavau vieškelyje, apvilktas vien švarkeliu, iš nugaros ir iš priekio užsikišęs po uždavinyką, kad būtų šilčiau. Tai buvo rojus, čia buvo šilta, jauku, tylu, pilna laikrodžio tikslėjimo, o visos grindys buvo dažytos. Tą šilumą ir grindis aš geriausiai atsimenu, taip pat ka-fės balsu murkiantį ratelį... Kiek tada mažai tereikėjo vaiko laimei ir kaip dažnai to mažo kaip tik ir trūko.

(bus daugiau)

SVEIKATOS KERTĖ

Prakaituojančioms kojoms

Kol galėsite avėti basutes, dar kurį laiką kojos turės „kepti“ uždaruose bateliuose. Kad jos mažiau prakaituotų, kasdien palpinkite prakaitavimą mažinančiomis procedūromis.

* Prieš miegą pamirkykite kojas vaistažolių vonelėje: du maišelius ramunėlių, mėtų ar jonažolės arbatos užplikykite stikline vandens. Kai ištrauks, supilkite į 40-45°C karštumo vandens vonelę. Kojas mirkykite 15-20 minučių. Sausai nušluostykite ir dar kartą pamirkykite. Į medvilnines kojineles įpilkite po saujelę cukraus ir užsimaukite nakčiai.

Patarimas: ramunėlių arbatą galite pakeisti juodąja arbatą. Joje yra prakaitavimą stab-

dančio tanino.

* Prakaituojančioms kojoms padės ažuolo žievės vonelė. 300 g ažuolo žievės užpilkite 2 litrais vandens ir pusvalandį pavirinkite. Perkošusios atskieskite 2 litrais šalto vandens ir 20-30 minučių pamirkykite kojas.

* Rytą (pvz., kol gersite kavą!) pasiruoškite šiltą arbatmedžio aliejaus vonelę. Į dubenį vandens įlašinusios 5-10 lašų šio eterinio aliejaus, pamirkykite kojas.

Išidėmėkite: prieš audamosi uždarus batelius, kojas papurškite dezodorantu arba papudruokite specialia pudra. Truputį jos galite įberti ir į šviesių batelių vidų.

Dr. R.B.

NAUJOS KNYGOS

Torgny Lindgren. TAPYTOJAS MARGALAPIS. Vilnius: Alma littera, 2001. 152 psl. Iš švedų kalbos vertė Zita Mažeikaite

“Dvidešimto amžiaus aukso fondo” serijoje pasirodė naujausia žinomiausio švedų prozininko knyga “Tapytojas Margalapis”, praėjusiais metais apdovanota S. Lagerlöf premija. Lietuvių skaitytojui rašytojas pažįstamas iš knygų “Gyvatas pėdsakas ant uolos”, “Betsabėja” ir “Kamanių medus”. Naujoji knyga sudaryta iš dešimties apsakymų, pažymėtų eilės numeriais ir paties autoriaus pavadintų “Figūromis”.

Keistas ir įvairus T. Lindgren “Figūrų” laikas, aplinka ir herojai. Pradėjęs pirmąjį apsakymą “Plankenbergo pilyje, gerokai atitolusioje nuo Vienos”, rašytojas pasakoja dailininko Jakobo Emilio Šindlerio, jo mažutės dukrėlės, tapusios garsiojo kompozitoriaus Gustavo Malerio žmona, gyvenimo epizodus. O tiksliau – tai pasakojimas apie kūrybą – tapybą ir muziką, bei skaudų kūrinį likimą pasaulyje. O dar tiksliau – tai apsakymas apie papūgą ararauną, kurios plunksna, įdėta į knygą, išliko iki šiol.

Antrasis apsakymas nukelia mus į nenusakomą vietą ir neapibrėžtą laiką. “Una buvo pavadintas medis, jis augo viename kaime tarp upės slėnių.” Fantastiško medžio fantastiška istorija verčia mus sustoti ir pamąstyti, kodėl visas kaimas, kartų kartos tupinėja aplink medį, o visi keliai ir takeliai į pasaulį jau seniai sunyko ir užžėlė.

Knygoje yra istorija apie Niekieno žemę, kurioje, staiga įkalintas tarp dviejų užtvarų gyvena raišas ūkininkas Alfredas Krumėsas. Tarsi tarp dviejų Vokietijų – Rytų ir Vakarų – jis bando dorai nugyventi jam skirtą gyvenimą. Tačiau kai vieną dieną žmogaus viduje kažkas trūksta ir užaina nenumaldomas noras šokti per užtvaras skiriančią upę, kareiviai nušauna jį. Kad neperšoktų.

Dešimt istorijų, dešimt skirtingų “Figūrų”. Atrodytų visiškai nieko bendro neturintys pasakojimai. Tačiau įdėsmis skaitytojas aptiks daugybę paslaptinių ir pasakiškų ryšių, egzistuojančių tarp mitinių herojų virtusių veikėjų.

“Toks semiotinis užmojis net Umberto Eco priverstų iš džiaugsmo sau peštelti barzdą” (taip sako švedų dienraštis *Svenska Dagbladet*).

J. Dusevičiūtė

Elektrėnuose - plovimai NHL žvaigždėms

Į kiek daugiau nei 2000 vietų turinčias Elektrėnų ledo rūmų tribūnas susigrūdę 3,000 sirgalių rugpjūčio 28 d. audringai sveikino pirmą kartą Lietuvos rinktinės aprangą drauge vilkėjusius NHL žvaigždes - Dainių Zubrų ir Darių Kasparaitį.



Darių Kasparaitis (k.) ir Dainius Zubrus

“Washington Capitals” puolėjas 22 metų D. Zubrus ir “Pittsburgh Penguins” komandos gynėjas 28 metų D. Kasparaitis su Lietuvos ledo ritulio ekipa 9:1 (2:0, 2:1, 5:0) sutriuškino Latvijos jaunimo rinktinę.

NHL žvaigždės įrodė savo vertę: D. Kasparaitis pelnė vieną įvartį ir atliko rezultatyvų perdavimą, D. Zubrusas sąsąskaitoje - įvartis ir keturi rezultatyvūs perdavimai.

Iš visos Lietuvos į Elektrėnus susirinkę žiūrovai audrin-

gai sveikino kiekvieną iš už Atlanto atvykusių žaidėjų prisilietimą prie ritulio. Ypač sirgaliai džiaugėsi, kai D. Kasparaitis prie borto priplodavo varžovą. Nuo įsibėgėjusių NHL ritulininkų latviai atšokdavo lyg nuo sienos.

Po varžybų dauguma žiūrovų nesiskirstė: vieni tikėjosi sumedžioti žvaigždžių autografą, kiti pradėjo linksmintis iškart po rungtynių Elektrėnų ledo rūmuose surengtoje diskotekoje.

Lietuvos rytas

Susibūrė Norvegijos lietuviai

Pirmą kartą išeivijos istorijoje įsikūrė Norvegijos Lietuvių Bendrija, užsibrėžusi išlaikyti ir puoselėti Norvegijoje gyvenančių lietuvių bei jų vaikų lietuvių, supažindinti norvegus su Lietuvos istorija, kultūra, tradi-

cijomis. Pirmojo bendrijos suvažiavimo dalyviai su vaikais tris dienas praleido slidinėtųjų troboje ant aukšto kalno, aptarė konkrečių darbų programą, organizavo iškylą į Fredriksteno tvirtovę.

ELTA

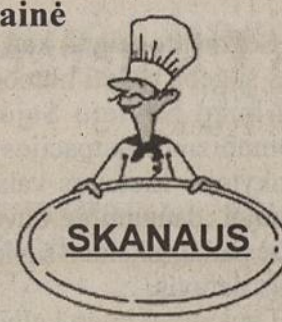
Japoniška ryžių mišrainė

1 stiklinė ryžių,
250 g jautienos,
lapelsinas

Padažui:

1 kiaušinio trynys,
1 šaukštelis garstyčių,
1 šaukštelis cukraus,
1 šaukštas acto,
130 g aliejaus,
1 apelsinas,
1 šaukštas miltų,
1/2 šaukštelio druskos,
2 šaukštai citrinos sulčių

Jautieną išvirti pasūdytame vandenyje arba iškepti. Ryžius išplauti ir išvirti, tada suversti į kiaurasamtį ir perlieti šaltu vandeniu. Po to gerai ištrinti kiaušinio trynį su garstyčiomis, cukrumi, actu ir druska. Tada plakant pilti aliejų labai mažą srovele. Turi gautis vienti-



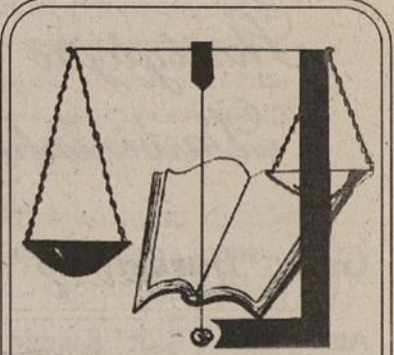
sa majonezo masę. Tuomet paimti vieną šaukštą apelsino sulčių ir sumaišyti su puse stiklinės vandens. Šiame vandenyje išmaišyti miltus ir užvirti ir atvėsinus sumaišyti su majonezu. Jautieną ir apelsiną supjaustyti nedideliais kubeliais. Supjaustytą mėsą ir apelsiną sumaišyti su ryžiais ir su paruoštu padažu. Kai viskas išmaišoma, pašlakstyti citrinų sultimis sumaišytomis su puse apelsino sultimis. Kai sudedam kartu, mėsa ir ryžiai turi būti šalti.

Lokys pavogė iš turistų dantų pastą

Baltasis lokys Norvegijai priklausančioje Arktikos saloje apvogė turistus - pasiėmė jų dantų pastą ir vitaminų žirnelius, o maistą paliko neliestą.

“Turbūt jis jautė, kad visą vasarą ėdus ruonius ne koks kvapas iš nasrų eina”, - spėjo Arne Kristoffersen, kuris turi savo firmą “Svalbard Wildlife Service” ir vedžioja turistus po tolimąją šiaurę. Būtent jo turistų stovyklą ir užpuolė lokys. Arne Kristoffersen sakė, kad tikriausiai lokys buvo paprasčiausiai smalsus. Nors ant vienos didelės palapinės viršaus kabojo džiūvintos mėsos, o kitoje buvo kitokio maisto, žvėris jų neliestė. “Turėdami ruonių iki valios, lokiai nieko kito neėdė”, - pasakojo turistų vadovas.

Reuters-ELTA



Mokslo naujienos

Niekas neprilygsta mūsų akims. Manoma, kad akies rainelė suteikia praktiškai neklaidingą galimybę nustatyti žmogaus tapatybę. Per artimiausius šimtmečius neatsiras tiek gyventojų, kad tarp jų pasitaikytų du identiškas akių rainelės turintys žmonės. Pirštų atspaudai - patikimas dalykas, bet jie toli gražu neprilygsta akių rainelės sudėtingumui ir įvairovei. Skiriasi identiškių dvynių akys, net to paties žmogaus kairės ir dešinės akies rainelės skiriasi taip, tarsi priklausytų skirtingiems žmonėms. Cambridge universitetas atliko išsamiausią iš visų iki šiol darytų tyrimų - ištyrė net 2 milijonus skirtingų akies rainelių ir nustatė, kad visos jos skirtingos ir visos tinka asmens identifikavimui. Galimybė, kad dvi rainelės sutaps, yra viena iš 7 milijardų. O jei tikrintume abi žmogaus akis, tai su jomis gali sutapti tik vienas iš milijardų milijardų atvejų. Šiuo metu tai neįmanoma, nes Žemėje gyvena vos keli milijardai žmonių. Per artimiausius šimtmečius neatiras tiek gyventojų, kad tarp jų pasitaikytų du identiškas akių rainelės turintys žmonės. Lietuvoje akies rainelės atpažinimo programas kuria Algimantas Malickas su bendradarbiais iš įmonės “Neurotechnologija”. Jų sukurta “VeriEye” programa akių rainelės atskiria 0,0001 proc. tikslumu, o atpažinimas trunka mažiau nei sekundę. Šiuo metu “Neurotechnologija” akių rainelės tyrimus yra pristabdžiusi ir pagrindinį dėmesį skiria jau keletą metų sėkmingai jų kuriamoms ir tobulinamoms pirštų atpažinimo programoms “VeriFinger”, “FingerPoint” ir kitoms.

Pirmieji Ameriką atrado kaukaziečiai. Prieš kelerius metus Amerikoje buvo iškastas 9,000 metų amžiaus gerai išsilaikęs skeletas, kurį mokslininkai neabejodami priskiria kaukazoido (kaukaziečio) tipui. Neseniai paskelbtos mokslininkų publikacijos nupiešia visai kitokią Amerikos “biografiją”, nei buvo manoma iki šiol. Pirmieji kolumbai per Arktikos ledą į Ameriką atsikraustė prieš 15,000 metų. JAV, Kinijos ir Mongolijos mokslininkų labai išsamūs tyrimai parodė, kad pirmieji amerikiečiai genetiškai buvo artimi Europai, o ne Azijai. Antroji imigrantų banga iš Azijos per Beringo sąsiaurį į Ameriką atkeliavo prieš 5,000 metų. Iš šių ateivių kilo šiandienos eskimai, Aleuto salos gyventojai, navahai iš Amerikos pietvakarių. Iki šiol manyta, kad Ameriką iki Kolumbo buvo pasiekusi vos viena žmonių banga, bet dabar jau žinoma, kad tautų kraustymasis iš kitų žemynų į Ameriką vyko ne vieną kartą.

Britai genetiškai perkeitė guobą. Britų mokslininkai išvedė genetiškai perkeistus guobų sodinukus, kurie, kaip tikimasi, turėtų būti atsparūs vadinamajai olandiškai guobų ligai, kuri aštuntąjį dešimtmetį išnaikino daugybę guobų Didžiojoje Britanijoje bei kitose šalyse. Atsparumo testus ketinama atlikti kitais metais. Jei pakeistos genetikos augalai bus tinkami auginti, angliškoji guoba vėl bus prieinama sodininkams, miškininkams ir baldų pramonei.

Garsėjanti krepšininkė Iveta Marčauskaitė

Ji su šia komanda žaidė Lietuvoje

Illinois universiteto moterų krepšinio rinktinė, kurioje pernai pradėjo žaisti lietuvaitė aukštaitė Iveta Marčauskaitė, lankėsi Lietuvoje ir rungtyniaavo Šiauliuose, kuris yra Ivetos gimtinė. Čia viešnios iš Amerikos įveikė Pasaulio studentų pirmenybėms Kinijoje besirenčiančią Lietuvos merginų komandą (99:75).

Yra įdomu, kad Illinois rinktinėje rezultatyviausia buvo lietuvaitė Iveta, kuri surinko 29 taškus, pataikė 12 kartų iš 18-kos metimų ir įmetė 5 baudos metimus iš 6 galimų.

Amerikiečių spaudos agentūros sako, kad Šiauliai su 147 tūkstančių gyventojų daugkuo primena Champaign-Urbana, kur yra įsikūręs šis didžiulis universitetas. Beje, jame anksčiau yra studijavę daugybė lietuvių studentų iš Chicago.

Po rungtynių viešnios iš Amerikos, kurių dauguma sudarė juodaodės studentės, pavakarieniavo žemaitiškame “Juonė pastuogė” restorane ir užsuko į juvelyrinių dirbinių krautuvę “999”, kurioje amerikietės nusipirko nemažą aukšinių dalykų, ir ne tik sau, bet ir draugėms bei draugams. Tos dienos ryte aplankė ir netolima esantį Kryžių kalną, į kurį palydėjo Ivetos teta.

Vaikystėje ji krepšiniui nerodė daug dėmesio

Amerikiečių spaudos agentūra pasakoja apie buvusią Ivetos trenerę Viliją Klimavičienę, kuri 4 metus ją treniravo krepšinio mokykloje. Ši trenerė pažymėjo, kad pirmuosius metus Iveta labai rodė didelio dėmesio krepšiniui, nes jos tėvai buvo žinomi tink-



Iveta Marčauskaitė

linio žaidėjai (abu yra žaidė Lietuvos rinktinėje). Tačiau vėliau, kuomet Iveta pakliuvo į savo amžiaus mergaičių Lietuvos krepšinio rinktinę, jos dėmesys krepšiniui gerokai sustiprėjo, nes matė, kad gali būti geriausiųjų tarpe.

Beje, Iveta su savo komandos draugėmis atvyko traukiniu iš St. Peterburgo į Rygą, o iš ten į Šiaulius važiuojo autobusu. Rašoma, kad po rungtynių Šiauliuose Ivetos artimieji ir draugai suruošė didelę puotą, tačiau ten ilgai linksintis negalėjo, nes sekanti rytą 8 valandą turėjo vėl leisti kelionėn autobusu atgal į Rygą.

Apie Ivetos apsilankymą ir Illinois un-to rungtynes jos gimtinėje plačiai rašė ir laikraštis “Šiaulių kraštas”. Čia buvo pabrėžta, jog prieš atvykstant į Lietuvą amerikietės rungtyniaavo St. Peterburgo mieste prieš tris geras rusių komandas ir jas visas pralaimėjo.

Atskiras straipsnis yra ir apie patį Illinois universitetą, bei moterų rinktinės vyriausiąją trenerę Theresa Grenz. Šios trenerės stažas - 27 metai ir ji 1992-aisiais vadovavo JAV vals-

tybinei moterų rinktinei Barselonos olimpiadoje, kuri savo varžoves nugalėjo dideliu skirtumu.

Tačiau ši trenerė praėjusį sezoną, kuris Ivetai buvo pirmasis, dar nelabai duodavo daug minučių - vidutiniškai po 21 per rungtynes. Beje, mūsiškės taškų vidurkis buvo neblogas 11.2, o atkovotų kamuolių - šeši. Siemet tikimasi, jog Iveta jau pakliūs į startinį penketuką.

Mūsiškė buvo geriausia žaidėja gimnazijoje

Iveta Marčauskaitė itin išsiskyrė žaisdama New Jersey valstijos Peddie gimnazijos rinktinėje ir po gero pasirodymo čia, ši 195 cm ūgio mergina gavo pasiūlymus iš prestižinių NCAA universitetų komandų. Pradžioje atvykėlei iš Lietuvos gimnazijoje nebuvo lengva: reikėjo apsiprasti su nauja aplinka, įsisavinti kalbą ir t.t. Bet tuojau komandos draugės ją pradėjo vadinti “Saboniu”, ypačingai kuomet ji pora kartų pelnė po 29 taškus. Net ir jos numeris komadose yra toks pat kaip ir Sabonio - vienuolik-tas.

Beje, šią vasarą Iveta žaidė ir Lietuvos merginų krepšinio rinktinėje pasaulio pirmenybėse Čekijoje. Čia ji buvo geriausia taškų medžiotoja Lietuvos komandoje. Tačiau jai žaisti nebuvo lengva, nes Amerikos krepšinis labai skiriasi nuo Europos. Todėl skiriasi JAV ir Lietuvos trenerių norai bei reikalavimai. Ji pripažįsta, jog žaidžiant Lietuvos rinktinėje, jos treneris ne visada būdavo ja patenkintas. Tačiau ji dėl to nesijaudina, nes ateitį sieja su pasaulio krepšinio tėvyne Amerika ir tikisi žaisti geriausioje pasaulio profesionalų lygoje šiame krašte.

E.Š.



Los Angeles vyrų kvartetas ir “Armonikos” ansamblis koncertuoja Trakų pilyje

V. Kapočiaus nuotr.

Šaitytojais rašo "Darbininkui"



Gerb. "Darbininko" redakcijai:

Atsakydami į "Jot" Kungio iš Clifton, NJ nusiskudimą, jog Kungys "Darbininke" randa per daug svetimų žodžių (laiškai, rugpjūčio 3 d. numeryje), redaktorius paaiškina, jog tam tikrų sąvokų pranešimuose pakeitimas "...reikštų sukurti daiktą, kurio nėra". Pagal redaktoriaus nurodytą pavyzdį, niekas niekur nesiūlytų Martyno Mažvydo biblioteką "perkrikštyti" Tautine Martyno Mažvydo biblioteka, tačiau Vilniuje esanti Martyno Mažvydo vardo biblioteka yra valstybinė, t. y. valstybės išlaikoma įstaiga, todėl ją pavadinti Valstybine Martyno Mažvydo biblioteka būtų visiškai tikslu ir teisinga.

Tai pasakęs, skubu pridėti, jog Lietuvoje, ir dešimčiai metų praėjus nuo tų laikų, kada žodis "tautinis" buvo pakeistas žodžiu "liaudies" ir žodis "valstybinis" reiškė, kad tai priklauso "didžiajai tėvynei", dar vis galvojama ir tvirtinama, jog "nacionalinis" ar "nacionalinė" kažkodėl yra "tikslėnis", "kilnesnis", nei atitinkami lietuviški žodžiai "valstybinis" / "valstybinė" ir "tautinis" / "tautinė". Šių žodžių skirtingų prasmų matomai neskiria ir "Darbininko" redaktorius. Aišku, kad Martyno Mažvydo vardo bibliotekai negalime paneigti teisės, pagal lig šiol neišveisiama nusistatymą ir supratimą, taip vadintis, kaip ji nori ir kaip jai patinka, tačiau vargu ar ją laikant ne "tautine", bet "valstybine" biblioteka būtų kaip nors iškraipyta jos vardo "esmė". Gal tik ta "esmė" būtų sulietuvinta, ko reikėtų ir laukti, ir siekti.

Arvydas Barzdukas

Valstybė - tauta ir kalba

Š. m. mėn. birželio 20 d. 9:30 p.m. ir birželio 22 d. 1 p.m. televizijoje, ABC (Australian Broadcasting Corporation) per valdžios išlaikomą televizijos stotį, Foreign Correspondent (FC) segmente buvo rodomas pranešimas-interviu iš Lietuvos apie Grūto parką. Pranešėja p. Iris Makler - žydaitė, Australijos pilietė, oficiali ABC atstovė Maskvoje.

Segmente teigta, kad lietuvių tauta yra savotiškai karžygiška, nes sugeba rodyti humorą iš labai skaudžios praeities, kai Lietuva buvo Sovietų Sąjungos vergijoje. Pažymima, kad rusų komunizmo okupacijos metu buvo sunaikinta ¼ tautos. Parko lankytojai Lietuvos valstybės gyventojai, piliečiai, kurie, reikia manyti, daugumoje buvo lietuvių tautybės, o ne rusų, užklausti gyrė parką, įskaitant savininką p. Vilimą Malinauską, kuris pabrėžė esąs lietuvis.

Lankytojai buvo kalbinami ir atsakinėjo rusiškai, išskyrus vieną, kuris kalbėjo angliškai su nežymiu akcentu. Nebuvo parodyta, kokia kalba jis buvo užkalbintas.

Susidarė įspūdis, kad jis buvo specialiai rengėjų-pristatytųjų pakviestas-samdytas statistas.

Sydney Lietuvių klubo vadovybė po poros savaitžių rodė tą segmentą klubo lankytojams. Dauguma bendruomenės narių ir tie, kurie matė segmentą klube ir tie, kurie privačiai, didelėje daugumoje reiškė pasipiktinimą. Stebėjosi, kad Lietuvos valdžia arba nežinojo, kas dedasi krašte, arba leido užsienio valstybės televizijos bendrovei vesti programą trečia (rusų) kalba. Juk segmentas buvo pristatytas Australijos televizijos, o ne Rusijos.

Faktas, kad pristatytas (producer) buvo Foreign Correspondent ABC filiale padalinys Maskvoje, jokių būdu neduoda teisės nei morališkai, nei juridškai vartoti pasikalbėjimuose su Lietuvos gyventojais rusų, o ne lietuvių kalbą.

Lietuvoje yra pakankamai asmenų, vertėjų, moka kalbėti tris kalbas, lietuvių anglų ir galų gale rusų.

Telefonu susisiekiu su "FC" atstovu prie ABC. Pareiškiau protestą ir paklausiau, kodėl segmente kalbant su nepriklausomos valstybės gyventojais buvo vartojama rusų, o ne tos valstybės kalba. Atsakymas: 1. "Greičiausiai to krašto gyventojai kitos kalbos nemoka". 2. "Tarp kitko mūsų pristatytas (producer) Maskvoje buvo rusas".

Man šitokie paaiškinimai nėra priimtini ir tai pabrėžiau.

Turiu susidarys nuomonę, kad dauguma bendruomenės narių, kurie matė "FC" segmentą, ar klube, ar privačiai, laukė ir tikėjosi, kad Lietuvos Valstybės atstovas, generalinis garbės konsulas Australijoje, ar bendruomenės vadovybė, ar bent iškilūs bendruomenės asmenys-veikėjai išreikš viešą protestą prieš "FC" vadovybę už tokį neatsakingą viešą Lietuvos valstybės ir tautos nužeminimą, paniekinimą: Lietuvos gyventojai kitos kalbos nemoka.

Turiu pažymėti, kad tas "FC" segmentas buvo rodomas keliose Pietų pusrutulio valstybėse. Jokio protesto iki šiai dienai nepasirodė ir greičiausiai jo nebus.

Privačiai kalbėjau su garbės generaliniu konsulu Australijoje. Jo atsakymas - tai esąs oficialus (antrasis) Grūto parko atidarymas ir todėl visai normalu ir priimtina, kad buvo kalbama rusiškai.

Einantis Sydney LB apylinkės valdybos pirmininko pareigas asmuo pareiškė, kad esame maža valstybė ir nėra čia ko dėl tos smulkmenos draskytis ir erzinti vietinę valdžią. Kitas valdybos narys išvis nesutiko to reikalo su manimi svarstyti.

Čia man prisimena prelegento pareiškimas per paskaitą 2000 birželio trėmimui minėjime (žiūr. Mūsų pastogė Nr. 25, 2000.06.26), kad mes, politiniai pabėgėliai, esame didvyriai, nes "nepadėjome galvos ant lėkštės, kad ją priešas nukirstų, pasitraukėm, kad kovą galėtume tęsti toliau ir būdami kitur". Man

atrodo, kad tos kovos dabar neišdrįstam vesti darydami tokius pareiškimus. Kai kurie iš tų "narsiųjų" politinių pabėgėlių buvo ir yra šio krašto politinės partijos nariai, kuri būdama valdžioje pripažino de jure Lietuvos okupaciją.

Po Valstybės dienos minėjimo liepos 6 dieną Sydney Australijos Lietuvių Bendruomenės (ALB) valdybos pirmininkė darė pranešimą apie nuostolingas (nuostoliai siekė \$11,000) Lietuvių dienas Sydney praeitais metais. Paprašyta pareikšti savo nuomonę dėl "FC" "lietuviško skyrelio" atsakė, kad savo nuomonės neturi, nežiūrint, kad jos tėvas apie tai ją yra painformavęs. (Nepasakė aiškiai ar atsiųsdamas segmento kasetę, ar žodžiu, ar raštu).

Pabrėžė, kad tuo reikalu pasitars su kitais bendruomenės ir krašto valdybos nariais.

Nuostolingų Lietuvių dienų Sydney rengėja-vadovė, pareiškė esą čia nėra nieko blogo. Taip ir reikėjo, privalėjo, kad būtų naudojama rusų kalba, nes rengėjai buvo rusai ir greičiausia pranešėja žydaitė Iris Mackler mokėjo rusų kalbą.

Manau, kad iškelti faktai neturėtų būti ignoruojami, slepiami, o skelbiami viešai visokiais būdais ir priemonėmis, kad "eilinis lietuvis" galėtų susidaryti nuomonę, išsivijoje, ypatingai Australijoje, o taip pat ir Lietuvoje, kas liečia tautos ir tautos garbės supratimą tarpe vadovaujančių žymių asmenybių Lietuvoje ir išsivijoje. Atrodo, kad tas supratimas tarp "eilinių lietuvių" ir vadovų labai skiriasi. Kai pasirodė sarkastiški pareiškimai apie vadovaujantį asmenį, tuometinį Seimo pirmininką, tai čia, Australijos lietuvių spaudoje, pasipylė skaitlingi, nebūtinai etiški pasisakymai prieš tokius pareiškimus. Dabar gi pažeminta paniekinta Valstybė ir tauta, o ne asmuo. Pristatysiu atsitiktinumą, kuris galėjo įvykti, o gal dar ir atsitiks: Izraelyje turistinė "Grūto parką nr. 2". Tik ten rodomi iš viso pasaulio surinkti Hitlerio, jo patarėjų ir koncentracijos lagerių paminklai, palikai. Pardavinėjamos dabar pagamintos Hitlerio statulėlės.

Australijos "FC" surengia segmentą apie oficialų parko atidarymą ir rodo tą segmentą po visą pasaulį. Segmente Izraelio gyventojai kalbinami ir atsako vokiečių kalba, nes pristatytas yra vokiečių ir greičiausia kitos kalbos kaip vokiškai Izraelio gyventojai nemoka. Kaip į tai reaguotų Australijos, o ir viso pasaulio žydų bendruomenės?

Dr. A. Viliūnas
Sydney, Australija

Calls to LITHUANIA
from 20.9¢/min
Great rates to the rest of the world - any day, any time.
Long Distance Post
1-800-449-0445
www.ldpost.com

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$529 r.t.
One way to Vilnius \$379

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Restrictions apply

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

Sept. 12	Kennebunkport, ME	3 - 4 pm
Sept. 18	Norwood, MA	6:30 - 7:30 pm
Sept. 19	Centerville, MA	3:30 - 5 pm
Sept. 20	Brockton, MA	3:30 - 5 pm
Sept. 21	Lowell, MA	12 - 1 pm
Sept. 21	Lawrence, MA	2 - 3 pm
Sept. 21	Nashua, NH	4 - 5 pm
Sept. 22	Worcester, MA	12 - 3 pm
Sept. 23	Hartford, CT	9:30 - 11 am
Sept. 23	Waterbury, CT	11:30 am - 1 pm
Sept. 26	Putnam, CT	1 - 2 pm
Sept. 26	Providence, RI	4 - 5:30 pm
Sept. 28	Albany, NY	7-8 pm
Sept. 29	Binhampton, NY	9 - 10 am
Sept. 29	Scranton, PA	12 - 2 pm
Sept. 29	Fracville, PA	5 - 6 pm
Sept. 30	Washington, DC	2 - 4 pm
Sept. 30	Brooklyn, NY	1 - 3 pm
Sept. 30	Bridgeport, CT	7 - 8:00 pm

Container leaves for Lithuania Oct. 2, 2001

RigaVen Travel, Inc.
We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS
with
FINNAIR
LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"

INESE ZAKIS
136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net
web site: www.rigaven.com

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK
24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-erį metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

- * Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
- * Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercines
- * Paskolas - namų, namų remonto, Home Equity ir automobilių
- * ATM naują mašiną ir korteles
- * Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,
pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos
Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001
arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

LIETUVA 2001

Pigiausios kainos skrydžiams į VILNIŲ vasarą iš New Yorko, Čikagos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, Floridos ir kitų JAV miestų Finnair ir kitomis oro linijomis.

- Mašinų rezervacijos Vilniuje
- Viešbučiai
- 9 ir 14 dienų kėlionės po Lietuvą

Vytis Travel
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vyttstours.com

Atlantic Express corp.
800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 6	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
September 8	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 9	Philadelphia, PA	1-2 pm
(at St. Andrew Lithuanian Church 1913 Wallace St.)		
September 18	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 20	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
September 21	Philadelphia, PA	11-12 noon
(at Lithuanian Music Hall on Allegheny Ave.)		
September 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 24	Putnam, Ct	2-4 pm

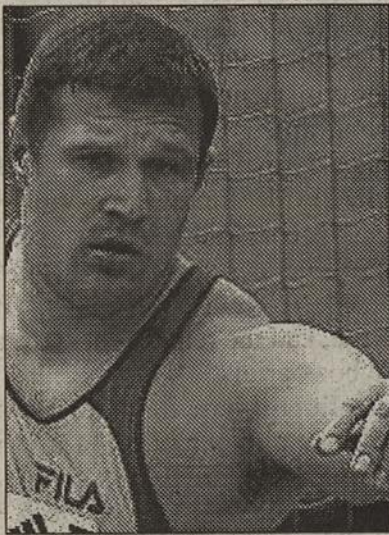
For more information please call:
1-888-205-8851 or 1-888-615-2148

Trumpos sporto žinios

Virgilijus Alekna - pirmas Šveicarijoje

Šiuo metu pasaulyje pirmuoju disko metiku (pagal taškus) laikomas Virgilijus Alekna rugpjūčio 17 d. vėl iškovojo pirmąją vietą. Ciuriche, Šveicarijoje įvykusiame lengvosios atletikos susitikime lietuvis Alekna, po dviejų nesėkmių Kanadoje, kur jis buvo antruoju, vėl užlipo ant aukščiausios pakylės.

Jo rezultatas ši kartą buvo 229 pėdos ir 9 coliai (69.95 m). Vokietis Lars Riedel, kuris iš mūšiško paveržė aukšą pasaulio pirmenybėse Edmontone, Kanadoje, ši kartą diską pajėgė nušviesti tik 217 pėdų



(66.14 m) ir pasiliko penktoje vietoje.

Mažeikietis Antanas Abrutis - naujasis galiūnas

“Sūduvos” stadijone Marijampolėje praėjusį savaitgalį vyko Lietuvos galiūnų varžybos ir čia paauguotą diržą laimėjo 32 metų amžiaus mažeikietis Antanas Abrutis. Prieš du metus ši titulą iškovojo marijampolietis Arvydas Kirkiliauskas šįkart net netapo prizinininku. Buvęs čempionas

turėjo pasitenkinti IV vieta. Vicečempiono laurus gavo Vidas Blekaitis iš Birštono. Ši kartą viena iš rungčių buvo platformos su merginomis kėlimas. Šią egzotišką rungtį laimėjo Saulius Brusokas ir Vidas Blekaitis, kurie pajėgė pakelti platformą su vienuolika merginų.

Lietuvos profesionalai krepšininkai užsienyje

Praėjusią vasarą nemaža Lietuvos krepšininkų, kurie rungtyniauja Europoje, pakeitė klubus. Iš tokių daugiausia pinigų, 700 tūkstančių, gaus Saulius Stombergas, iš Ispanijos perėjęs į Turkiją.

Gintaras Einikis ir Eurelijus Žukauskas susižers po pusę milijono. Pirmasis iš Maskvos CASK persikelia į Lenkijos komandą, o Eurelijus - iš Italijos

į Jugoslaviją. Dar daugiau - 350 tūkstančių gaus Virginijus Praškevičius, o Mindaugas Žukauskas - ketvirtį milijono JAV dolerių.

Daugiau negu 100 tūkstančių sugriebs Andrius Giedraitis (jam belgai atsekės 180 tūkstančių), o Evaldai Tribei vokiečiai sumokės 150 tūkstančių žaliukų.

E. Šulaitis

Waterbury, CT

Metinis piknikas

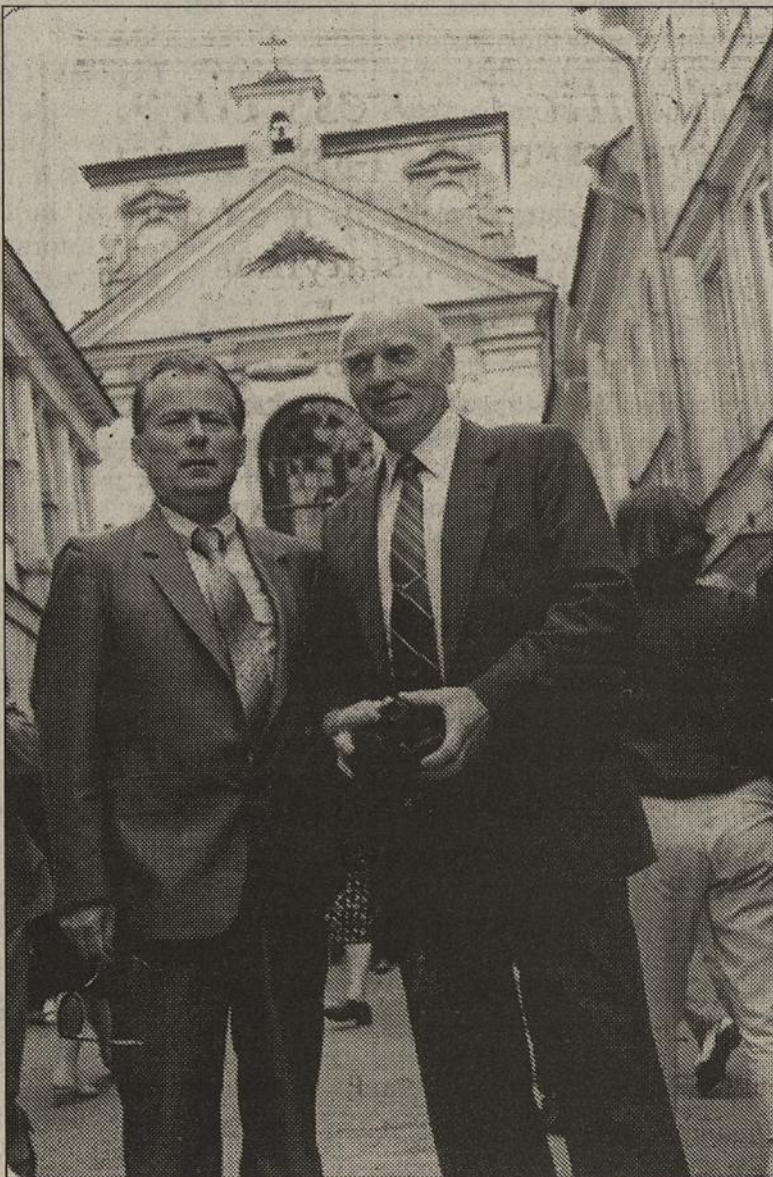
Rugpjūčio 12 d., sekmadienį, gražioje Betany kaimo laukymėje į metinį pikniką susirinko apie 100 aktyvių Waterburio lietuvių bendruomenės narių.

Mums, neseniai atvykusiems buvo įdomu stebėti trijų kartų susijimą. Patys jauniausieji nebijojo net dukiančio lietučio jėgą varžėsi krepšinio aikštelėje.

Šeimininkės visus ragino vai-

šintis šaltibarščiais, pyragais, savo įprastu kvapu visus viliojo kugelis. Pikniko metu vyko loterija, kuriai prizus ruošė aktyviausi bendruomenės nariai. Gerą nuotaiką lydėjo Stasio dainuojamos dainos. Dėkojame šauniai bendruomenės pirmininkei Šarūnei Macys, vicepirmininkui Linui Balsiui ir visam aktyvui už puikiai organizuotą šventę.

Sigita Šimkūnienė



Amžinybėn iškeliavęs Jonas Keraminas (deš.) prie Aušros vartų Vilniuje kartu su žurnalistu Edvardu Šulaičiu iš Chicago

Apie JAV LB veiklos 50 metų minėjimo organizacinio komiteto ruošos darbus

JAV LB Krašto valdybos pirm. Algimanto Gečio pakviestas dr. Petras Kisieličius suorganizavo JAV LB 50 metų veiklos sukaktuvėms paminėti komitetą, kuris iki šiol turėjo septynis posėdžius ir kruopščiai ruošiasi šių svarbių sukaktuvių šventei.

Komitetą sudaro pirm. dr. P. Kisieličius ir nariai: Dalia S. Anyšienė, Jonas Astrauskas, Mindaugas Baukus, Jūratė Budrienė, Salomėja Daulienė, Rimas Domanskas, Paulius Guobužis, Birutė Jasaitienė, Leonas Narbutis, Nijolė Naušėdienė, Juozas Polikaitis, Antanas Rašymas, Marija Remienė, Jonas Rugelis, Aldona Šmulskštienė, dr. Dainius Skripkauskas, Audronė Škiudaitė, Antanas Valavičius, Birutė Vilutienė ir Birutė Vindašienė. Visi šie asmenys atlieka jiems pavestas įvairias minėjimo ruošimui reikalingas užduotis.

Septintasis posėdis įvyko š. m. liepos 25 d. pas Tėv. marijonus (prie “Drago”). Jam pirmininkavo dr. P. Kisieličius, pradžioje supažindinęs su naujai pakviestaisiais nariais: B. Vindašiene, vidurio ir vakarų apygardos pirmininke, ir Chi-

cagos bei jos artimesniųjų LB apylinkių pirmininkais: N. Naušėdiene (Lemontas), M. Baukumi (Cicero), S. Dauliene (Brighton Park), B. Vilutienė (E. Chicago), J. Rugeliu (Melrose Park), D. Anyšiene (specialiom pareigom - rinkti programiniam leidiniui skelbimus) ir A. Šmulskštienė (spaudai) ir pranešęs šios dienos posėdžio darbų tvarką, kuri ir buvo priimta. M. Remienės paruoštas ir perskaitytas 6-jo posėdžio protokolas buvo priimtas be pataisų.

Toliau keletą valandų buvo tariamasi dėl minėjimo eigos ir su juo susijusių reikalų.

Jūratė Budrienė išsamiai pranešė apie jos rengiamą programinį leidinį ir ruošiamą laisvą JAV LB apygardoms ir apylinkėms, kur bus prašoma iki rugsėjo 3 d. atsiųsti medžiagą ir nuotraukų šiam istoriniam leidiniui apie kiekvienos apygardos ir apylinkės veiklą.

Taip pat smulkiai buvo aptarta ir minėjimo programa. Minėjimas bus po JAV LB XVI-tosios tarybos II-osios sesijos. Sesiją ruošia JAV LB tarybos prezidiumas talkininkaujant LB vidurio vakarų apygardai.

Spalio 11 d. bus susipažini-

mo vakaras LB tarybos nariams ir kviestiniams svečiams, suvažiavusiems į JAV LB tarybos sesiją, kuri vyks Radisson viešbutyje, Alsip, IL. Spalio 12 d. ir spalio 13 d. iki pietų vyks sesijos posėdžiai, o po pietų prasidės 50-mečio minėjimo renginiai su fotoparodos, atspindinčios JAV LB veiklą per 50 metų atidarymu ir akademine bei menine dalimi Jaunimo centre, Chicagoje. Ten pat įvyks ir vaišės, pabendravimai. Spalio 14 d. - iškilmingos šv. Mišios Švč. M. Marijos gimimo parapijos bažnyčioje, o taip pat ir lietuvių evangelikų liuteronų parapijos bažnyčioje.

Po to Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje įvyks ne tik Lietuvoje išgarsėjusio, bet ir visoje Europoje žinomo ir pripažinto vaikų choro “Ažuoliukas” koncertas, o po koncerto vaišės ir pabendravimas su jaunaisiais dainininkais Jaunimo centre. “Ažuoliuko” reikalais rūpinasi Marija Remienė.

Į 50 m. JAV LB veiklos jubiliejų laukiama suvažiuojant svečių ir iš visos Amerikos ir kitur.

Į “Ažuoliuko” koncertą bi-lietuis galima įsigyti ar už-

sisakyti Seklyčioje, 2711 West 71 st. Street, Chicago, Illinois, 60629; telef.: (773) 476-2655.

Cekius rašyti “Lithuanian American Community, Inc.” (bilietų kainos \$25, \$20 ir \$15).

Posėdyje buvo aptarti ir finansiniai reikalai. Lėšų telkimu rūpinasi Birutė Jasaitienė. Rugpjūčio pirmoje pusėje bus išsiuntinėti laišukai su prašymu paremti šią taip svarbią JAV LB 50 metų veiklos sukaktį.

B. Jasaitienei pasiūlius ir komiteto nariams pritarus, nutarta, kad skelbimai renginio programiniame leidinyje kainuos sekančiai: vienas psl. - 100 dol., pusė psl. - 50 dol., ketvirtadalis psl. - 25 dol.

Buvo trumpai kalbėta ir apie iškilmingą vakarienę (banketą), kuri yra tarybos sesijos rengėjų ruošiamą.

Buvo tartasi ir dėl amerikiečių svečių kvietimo, “Ažuoliuko” reikalų ir kt.

Juozas Polikaitis trumpai pranešė apie Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchų kvietimą (jau yra gautas sutikimas iš Lietuvos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios išeivijoje vysk. Hanso Dumpio) ir kitus reikalus, susijusius su iškilmingomis pamaldomis. Jam buvo dar pavesta iki sekančio posėdžio parengti minėjimo renginių sąmatą.

A. Šmulskštienė

Europos Lietuviškųjų studijų savaitė Lietuvoje

48-oji Europos lietuviškųjų studijų savaitė pirmą kartą š. m. liepos 24-29 dienomis vyko Lietuvoje, Kretingos Aukštesniojoje žemės ūkio mokykloje. Atidarymas įvyko čia pat esančiuose Tiškevičių rūmuose - stiliškame žieminiame sode. Visą

renginį organizavo Vokietijos Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvių Išeivijos institutas.

Prof. dr. Egidijus Aleksandravičius savo įžanginę kalbą pradėjo perskaitydamas prezidento Valdo Adamkaus sveikinimą studijų savaitei, kuriame jis linkėjo kuo geriausias sekmes jos dalyviams tęsiant ir puoselėjant tokias svarbias kultūrinės tradicijas.

Vokietijos LB valdybos vardu dalyvius sveikins Antanas Šiugždinis pažymėjo, kad paskutiniu metu Europos lietuviškųjų studijų savaitė pastoviai vyko Huttenfelde. VLB valdyba buvo perėmusi organizacinius darbus. Pranešėjai buvo kviečiami iš Lietuvos ir išeivijos. Praėjusiais metais studijų savaitės dalyviai išklausė 11 pranešimų, išskylavo po apylinkes, Heidelbergą, vakarus leido Romuvos pilies Mažojoje salėje, dainuodami lietuviškas dainas, žaisdami liaudiškus žaidimus, klausydami nuostabaus kvarteto “Collegium” iš Kauno koncerto. Organizatoriai buvo gera proga apsvaistinti visus renginio “už ir prieš”. Svarstyta galimybė rinktis rečiau arba apjungti jį su kitu renginiu pvz., Lietuvių kultūros instituto suvažiavimu. Tai nepasirodė gera išeitis. Būtų nedovanotina nustoti rengus Studijų savaitę, nes tai yra vienas iš ilgiausių savo gyvavimo tradicijas išlaikiusių išeivių kultūros renginių. Jų pradžia buvo Lietuvių fronto bičiulių konferencija Tubingene 1953 m., kurioje prof. Antanas Macceina skaitė paskaitą “Rezistencija prieš tremties dvasią”. Po metų įvyko pirmoji studijų savaitė. Vėliau prie renginio prisidėjo ateitininkai ir kitos Vokietijos LB visuomeninės organizacijos, globojamos VLB valdybos. Iki 1992 m. šios savaitės vykdavo skirtinguose Europos kraštuose, ir jas rengdavo specialiai tam sudaromos

vietinės organizacijos komisijos. Nuo 1993 m. Studijų savaitės vėl vyko Vokietijoje, Romuvos pilyje, jas globojant Vokietijos LB valdybai.

Palengva artėja renginio jubiliejus. Tačiau reikia pripažinti, kad jaučiama tam tikros krizės. Paskaitininkų surasti dar įmanoma, temų įvairovė taip pat negalima skustis. Deja, klausytojų skaičius vis dar buvo šiek tiek didesnis nei paskaitininkų. Nors pasirodė naujų ir jaunų veidų, bet bendra padėtis nekėlė didelio optimizmo. VLB valdyba galutinai apsisprendė laikinai Europos lietuviškųjų studijų savaitės organizuoti Lietuvoje, kad auksinį jubiliejų galima būtų suruošti vėl Romuvoje, VLB valdybos būstinėje. 48 Europos lietuviškųjų studijų savaitė jau vyksta Lietuvoje, Kretingos miestelyje, ir už tai reikia dėkoti organizatoriams prof. dr. E. Aleksandravičiui, Artūriui Hermanui ir Linui Saldukiui už jų įdėtą pastangą, o Tautinių mažumų išeivijos departamentui už finansinę paramą, - kalbėjo Antanas Šiugždinis. Jis taip pat paminėjo, kad anksčiau tokie susiejimai dar būdavo ir gera proga pabūti lietuviškoje aplinkoje, drauge pasisieloti dėl lietuviškų reikalų. Dabar tai nėra taip aktualu, nes beveik dauguma praleidžia atostogas Lietuvoje. Todėl studijų savaitės gali daugiau orientuotis į mokslinę pusę, daugiau rūpintis užsienio lietuvių problemomis.

Jau pirmąjį vakarą nuskambėjo ir pirmasis dr. Daivos Kuzmickaitės iš Vytauto Didžiojo universiteto pranešimas “Naujausios lietuvių emigracijos tendencijos”, kurį ji paruošė savo sociologinių tyrimų, kuriuos atliko lankydama Amerikoje, pagrindu. Po pranešimo sekė klausimai ir diskusijos. Tokia tvarka vyko ir kitų dienų rytiniai ir vakariniai posėdžiai, popietėse pajaušinami ekskursijų po Žemaitiją - Orvidų sodą, Plungę, Mažąją Lietuvą ir pačią Kretingą, neaplenkiant Pranciškonų vienuolyno, o vakarais buvo ir žemaičių folklorinis ansamblis, akordeono muzikos, dainų. Visi kalbinti studijų savaitės dalyviai vie-

dravičius ir A. Hermann.

Pabaigos kalbose liepos 29 dieną netrūko pasidžiaugimų, kad viskas ejo sklandžiai, įdomiai ir prasmingai. Kalbėtojai dėkojo organizatoriams, pranešėjams ir šeimininkams. Bet, staiga iškilo Aukštesniosios žemės ūkio mokyklos bendrabučio tualetų tema, kai vienas klausytojų konstatavo, kad, nežiūrint visų kitų gerų išpildžių, antrą kartą jis negalėtų atvykti į tokias sąlygas. Ši pastaba sulaukė audringo pritarimo. Kitais metais studijų savaitę planuojama surengti Pranciškonų vienuolyne įsikūrusiame Šv. Antano studijų centre (tai VDU Teologijos fakulteto filialas), kur panašių problemų tikrai turėtų nebūti. Tačiau vienas dalyvių rimtai ar juokais pasakė, kad jam nesvarbu, ar ten vaikšto pranciškonai, ar kas kitas, bet kol savo akimis iš anksto nepamatys, kaip viskas yra, studijų savaitę nedalyvaus.

Dalyvių linksmi veidai leido tikėtis, kad šis šaukštas nepagadino visos statinės, ir po Tautiškos giesmės daugelis pasuko į puikiais orais viliojantį pajūrį.

Žilvinas Beliauskas

PADĖKA

A. A. ANTANAS POCIUS

Ilgos ligos išvargintas, mirė savo namuose rugpjūčio 18 d. Palaidotas šv. Gertrūdos kapinėse Colonia, NJ.

Nuoširdi padėka klebonui kun. Alfredui Žemeikiui ir kun. Peter Aquino už šv. Mišių auką ir palydėjimą į paskutinę poilsio vietą. Ačiū Ed Mickui už patamavimą bažnyčioje.

Nuoširdžiai dėkojame solistei Angelei Kiaušaiti už giedojimą, Julijai Vėblaičiui už smuikavimą ir vargonininkui Eric Houghton, kurių dėka Mišios buvo iškilmingos. Visiems draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvėse, žodžių ar raštu pareikštą užuojautą, už aukas šv. Mišioms ir Lietuvos Parizanų Globos Fondui, tariame nuoširdų ačiū.

Dėkojame Jim Gordon už malonų patamavimą laidotuvių namuose.

Nuliūdę:

žmona Birutė, dukterys: Rasa Jarmienė ir žentas Nerijus, anūkės Krista ir Katie; dr. Audrė Jarmienė ir žentas Alvydas, anūakai Greg ir Chris

DARBININKAS



341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: darbininkas@hotmail.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

RUGSĖJIS - SPAUDOS MĖNUO

JAV LB Kultūros Taryba, pirmininkė Marija Rėmienė, padedant Lietuvų Fondui, skelbia spaudos vajų. Vienuolika lietuviškų laikraščių ir žurnalų bus papiginti naujiems skaitytojams. Jų sąrašą spausdinsime sekančiame "Darbininko" numeryje. "Darbininką" tuo laikotarpiu nauji skaitytojai galės užsiprenumeruoti už 25 dol. metams (vietoje 45 dol.). Dabar yra gera proga "Darbininką" užsiprenumeruoti naujai atvykusiems į šį kraštą, studentams, pensininkams ir kt.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 v. v. iki 4:45 v. v. anglų arba lietuvių kalbomis.

Laidotuvių mišios už Juozą Kabošių, sulaukusį 90 metų amžiaus, buvo aukotos rugpjūčio 29 d., 9:30 val. ryto. Po mišių velionis buvo palaidotas Šv. Jono kapinėse. Nuoširdžiai užuojautą reiškia velionio žmonai Julijai, dukterims Julijai ir Joan, taip pat draugams ir artimiesiems. Tegul ilsisi ramybėje!

Rugsėjo 9 d., penktadienį, po 10 v. r. mišių parapijos CCD pastate bus registruojami kandidatai, kurie nori lankyti parapijos CCD programą. Mokiniai turi įteikti gimimo metrikų kopiją.

I parapijos berniukų ir mergaičių krepšinio komandą registracija vyks rugsėjo 14 d., penktadienį, 6 - 8 val. vak. CCD pastate. Sportininkų amžius nuo 5 iki 17 metų. Visi kandidatai privalo būti parapijos nariais (CYO taisyklė). Mokestis jaunimui 5 - 6 metų 40 dol.; 7 - 17 metų - 50 dol. Registracijos metu reikia įteikti gimimo metrikų kopiją.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos sekantis susirinkimas įvyks rugsėjo 23 d. parapijos salėje tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Vysk. P. A. Baltakio, OFM, kalendorius

Rugsėjo 9 - Rockville Center, NY, vysk. W. Murphy instaliacija.

Rugsėjo 11 - Religinės Šalpos posėdis.

Rugsėjo 14 - Boston, MA, vyskupų W. J. Edeyru ir R. G. Lenon konskrecija.

Rugsėjo 15-16 - Kennebunkport, ME.

Spalio 7 - Putnam, CT, L. K. Religinės Šalpos metiniai posėdžiai.

Spalio 8 - Putnam, CT. - Kunigų rekolekcijos.

Spalio 13 - 15 - Toronto, Kanada, Prisikėlimo parapijos naujų pastatų dedikacija.

Spalio 27 - 28 - Chicago, IL, Karių savanorių "Plechavičiukų" saskrydis.

Lapkričio 11 - 15 - Washington, DC, rudeniniai JAV vyskupų konferencijos posėdžiai.

Apiešimo parapijos žinios

Metinis piknikas - gegužinė įvyks Kultūros Židinyje - kieme ir salėje - rugsėjo 16 d. Loterijos knygtės jau išsiuntintos. Laimikių traukimas įvyks gegužinės metu. Bus skanaus maisto ir atgaivos. Laukiami visi. Žiūr. skelbimą šio pusl. apačioje. Apiešimo parapijai reikalingas akordeonas. Yra asmuo, mokantis groti akordeonu ir būtų malonu parapijoje įvairioms progoms išgirsti akordeono palydą dainoms. Kas gali akordeoną padovanoti, prašome skambinti Vidai Jankauskienei, tel. 718-849-2260.

Ažuoliukas, berniukų choras iš Lietuvos, koncertuos New Yorke šeštadienį, spalio 6 d., 8 v. v. N.Y. Society for Ethical Culture salėje, 2 West 64th Street, New York City. Choras pakviestas dalyvauti tarptautiniame chorų festivalyje Salt Lake City, Utah, š. m. spalio 14 - 21 d., kuriame dalyvaus 20 chorų.

Sužavėjo graži Lietuvos gamta ir aukštas kultūros lygis

JUOZAS DAPŠAUSKAS

Birželį ir liepą Lietuvoje viešėjo JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos pirm. **MARIJA RĖMIENĖ** iš Chicagos. Susitiko su daugeliu įtakingų asmenų. Buvo aptarti JAV lietuvių kultūrinio gyvenimo reikalai ir ryšiai su Lietuva. M. Rėmienė mielai sutiko pasidalinti savo kelionės įspūdžiais su Juozu Dapšausku "XXI amžiaus" 59 numeryje.

Čia spausdiname šį kiek sutrumpintą straipsnį.

Kas Lietuvoje pradžiugino ir kas nuvylė?

Atskridusi į Lietuvą, pirmiausia patekau į skaudžios mūsų tautai datos - birželio 14 d. minėjimus. Nors tai labai gražus mėnuo (gamta pasipuošia milijoniniais žiedais), tačiau jis mums yra labai skaudus. Ir aš pati labai gerai prisimenu, kai man mokantis trečiame skyriuje išvežė į Rusiją mano mokytoją Bajarūną. Tų metų birželį vyko sukilimas prieš okupaciją. Dabartinio svečiavimosi metu dalyvavau Seimo rūmuose vykusiame iškilmingame minėjime. Gabrieliaus ir Danutės Žemkalnių dėka lankiausi Naujojoje Vilnioje, iš kur pajudėjo pirmieji ešalonai lietuvių į Rusijos palybes. Visą šią dieną praleidau ašarotom akim. Birželio 21-22 dienomis Vilniuje ir Kaune dalyvavau sukilimo minėjimo renginiuose. Lietuviai moka labai gražiai pagerbti ir prisiminti šias datas. Tačiau gaila, nebuvo matyti jaunimo, vien seni žmonės. Norisi išsakyti nemažai kritikos organizatoriams - minėjimuose sakomos labai ilgos kalbos, kurios tęsiasi po tris valandas, daug kas kartoja. Gal todėl ir jaunimo nėra.

Birželio 30 d. dalyvavau aštuntajame politinių kalinių ir tremtinių suvažiavime. Atvyko 600 delegatų iš visos Lietuvos. Teko ir man pasveikinti suvažiavimo dalyvius, palinkėjau visiems vienyti, nes ir tie patys politiniai kaliniai yra susiskalde, kaip ir kitos dešinėsios jėgos.

JAV LB 50-mečio proga numatyta didelė programa su "Ažuoliuko" chorą.

Lankydamasi Lietuvoje susitikau su choro "Ažuoliukas" vadovu ir dirigentu Vytautu Miškiniu, aptarėme su viešnage susijusius klausimus, gavau įrašus, plakatus ir kitą reikalingą informaciją reklamai apie šį garsų chorą. Apie keturiasdešimt "Ažuoliuko" chorių lankysis JAV ir Kanadoje visą spalį, numatoma nemažai koncertų įvairiuose miestuose.

Rugsėji yra numatomi renginiai vyskupo Motiejaus Valančiaus jubiliejui, kurie vyks bene keturiolikoje skirtingose vietovėse. Kalbės vietiniai pranešėjai, taip pat pasikvietėme ir rašytoją Kazį



Iš k.: Sesele Irena Margarita Bareikaitė, Musininkuose atšventusi 50 vienuolinio gyvenimo metų, vysk. Juozapas Matulaitis ir Marija Rėmienė.

Sąja iš Lietuvos.

Kaune lankiausi Lietuvių išeivijos institute ir susitikau su jo vadovu dr. Egidijum Aleksandra- vičium. Aptarėme JAV LB archyvų perkėlimo į šį institutą galimybes. Ta pačia proga aplankiau tame pat pastate įsikūrusį Stasio Lozoraičio atminimo muziejų ir kitas kultūrines vietas. Susitikau su Kauno arkivyskupu Sigitu Tamkevičium.

Koks įspūdis iš Lietuvos provincijos?

Lietuvoje labai graži gamta. Tokia dar nepaliesta ir nesutepta bei natūrali gamta yra Lietuvos turtas. Čia galima važiuoti vasaroti, čia vykti vertingiau už Meksiką ar kitą egzotišką kraštą. Žinoma, oras yra permainingas, bet liepa, rugpjūtis yra tikrai tinkami vasaroti. Lietuva turėtų labiau vystyti turizmą provincijoje, pateikti daugiau informacijos. Man Lietuva patinka, nors kelionės pradžioje buvo ir šaltoka.

Gimtineje Musininkuose mano sesutė Irena - Margarita (Sesė) Margarita Bareikaitė, Nekaltai Pradėtosios Švč. Mergelės Marijos vargdienių seserų vienuolija) šventė vienuolinio gyvenimo 50 metų jubiliejų. Ši šventė praėjo labai gražiai. Musininkuose aplankiau vidurinę mokyklą, kurią turėčiau knygomis ir kitokia labdara. Dalyvavau brandos atestatų įteikimo ceremonijoje. Man padarė įspūdį tai, kad visi moksleiviai išlaikė egzaminus, nors Lietuvoje apie pusantro tūkstančio abiturientų neišlaikė lietuvių kalbos egzaminą. Buvo labai malonu, kai direktorius įteikė jauniesiems žmonėms brandos atestatus, o aš galėjau kiekvienam įteikti asmeninę pinigine dovanėlę.

Labai nuvylė Rasos šventės šventimas Kernavėje. Buvo labai daug žmonių. Einant pilikalnių link buvo prekiaujama suvenyrais

ir kitomis prekėmis. Kai kurie žmonės ėjo su alkoholio buteliais rankose. Tikėjau ant pilikalnių išvysti kokias nors apeigas, išgirsti dainas, bet to visiškai nesulaukiau. Bandžiau užvesti liaudies dainą, bet jos susirinkusieji nemokėjo. Grįžtant nuo Neries kranto buvo matyti daug girtų žmonių. Tai mane liūdnai nuteikė. Lietuvoje vartojama daug svaigulių gėrimų.

Kaip vertinate krikščioniškas vertybes propaguojančios spaudos dabartinę situaciją ir ateitį?

Dabartis ir ateitis nėra linksma. Pirmiausia dėl to, kad reikia kurtis iš nieko, kažkaip gauti lešų ir kitas reikalingas priemones. Pavyzdžiui, "Lietuvos rytas" tik pakeitė savo pavadinimą, bet finansinis pagrindas nuo seno yra labai stiprus. Tačiau tokia spauda, kaip "Lr." ir į ją panaši mums yra nepriimtina, nes joje - labai daug šiukšlių. Dešinioji, ypač katalikiška spauda, yra kitokia, bet, mano supratimu, tokių leidinių yra per daug, o jų tiražai - gana maži, sunkiai išsilaiko. Kaip ir partijos, taip ir tokio pobūdžio spauda turėtų jungtis. Kai kas šioje spaudoje yra taisyti. Pavyzdžiui, laikraštyje "XXI amžius" kai kurie straipsniai yra per ilgi. O ir raidės turėtų būti didesnės. Temos - aktualesnės, labiau analizuojančios visuomeninį gyvenimą.

Dar noriu pastebėti, kad Lietuvos kultūrinis gyvenimas yra aukšto lygio. Keletą kartų buvau teatre. Tikrai labai geri pastatymai. Keliose koncertuose buvo malonu klausyti aukšto lygio atlikėjų. Kai kada išeivijoje svarstome, ar verta kviesti atlikėjus iš Lietuvos. Beje, tokio aukšto meninio lygio menininkų nėra tiek daug išeivijoje, kiek jų yra Lietuvoje. Tad, manau bendradarbiavimas turėtų ne nutrūkti, bet dar labiau sustiprėti.

8 KELBIMAI

27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cent. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais i TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikabėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 i val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasišėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojų:

Aldona Kungienė, Palo Alto, CA, aukojų 20 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeiminkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitė. Galima gyventi šeimose. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai 718-894-1352. (sk.)

Priimsime gyventi rimta, negeriantį vyrą nuosavo namo rūsyje, Bronx, NY, už pagalbą laisvu laiku remontuojant namą viduje. Skambinti tel. 718-796-1768; palikti žinutę skambinant 718-601-2910. (sk.)

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, rugsėjo 8 d., nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

"Vilties" siuntinių agentūra vėl priims siuntinius i Lietuvą sekmadienį, rugsėjo 30 d., nuo 1 iki 3 val. popiet. "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Dėl daugiau informacijų skambinti (617) 269-4455. (sk.)

Lietuvis, gyvenantis Hi-ram, ME,

-- ieško darbininkų miško darbams (pastovus darbas). Pradinis atlyginimas 6 dol. i val. Reikalingas darbo leidimas. Duodama gyvenvietė. Gali būti šeima.

-- siūlo gražioje poilsio vietoje praleisti atostogas. Galima medžioti.

-- parduoda žemės sklypus namų statybai. Galima pirkti ir didesnius sklypus.

-- daugiau informacijų gausite paskambinę tel. (207) 625-4758. (sk.)

New Britain, CT. Bendruomenė

rengia ir visus kviečia i

RUDENS VAKARĄ

šeštadienį, rugsėjo 15 d.

6:30 val. vak. iki vidurnakčio

Šv. Andriejaus parapijos salėje

Church ir Stanley Sts., New Britain, CT.

Programoje:

Lietuvių liaudies dainų ansamblis

SODŽIUS

Šokiams gros J. Terzl orkestras

Dėl informacijų skambinti Romui Butrimui 860-828-9629

Apiešimo parapijos Taryba

maloniai kviečia visus i parapijos metinę

GEGUŽINĖ - PIKNIKA

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
sekmadienį, rugsėjo 16 d., 12 val. vid.

Veiks bufetas su šiltais patiekalais, gardumynais ir atgaiva.

Įvairios loterijos, žaidimai vaikams, lietuviškų prekių stalas

Muziką gros DJ

Įėjimas nemokamas

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėjo aukomis laikraščiu stiprinti ir atsilypinę už įvairius patarnavimus:

Po 40 dol.: Regina Saldaitis, Woodhaven, NY.

Po 30 dol.: P. Šlapelis, Anaheim, CA; Jeannette Stokas, Stuart, FL; Maria Kuprys, Cicero, IL; Marcelė Spuras, Baltimore, MD; V. Leveckis, Canton, MA; Paul Bagdžiūnas, Jamaica, NY; I. Lapurka; Massapequa, NY; Valerija Masilionis, Dayton, OH; B. Sudzinskas, Hellertown, PA; B. Sakalas, Charlottesville, VA.

Po 25 dol.: J. Bliznikas, Spring Hill, FL; Gina Garunkštis, Severna Park, MD; L. Rudžiūnas, Stoughton, MA; Regina Zaloom, Ramsey, NJ; Aldona Kepalaitė, New York, NY.

Po 20 dol.: A. Saladžius, Montreal, QC; J. Kronkaitis, N. Branford, CT; J. Janiūnas, Stratford, CT; A. Aidukas, Largo, FL; M. Bajorūnas, Pompano Beach, FL; A. Dūda, St. Pete Beach, FL; Jura Gaigalas, Gaithersburg, MD; Mary Romanauskas, Lowell, MA; Jadvyga Shapras, Wilbraham, MA; Lili Moleris, Freehold, NJ; Nijolė Naronė, Lake Grove, NY; R. Kallard, New York, NY; F. Kubilius, Poughkeepsie, NY; J. Žukas, Port Washington, NY; Mrs. E. Liobė, Woodhaven, NY; P. Makarauskas, Phila, PA.

Po 15 dol.: B. Kondratas, Queker Hill, CT; S. Levanas, Waterbury, CT; Lydia Nelson, Waterford, CT; J. Daniliauskas, Gulfport, FL; V. Kvetkus, Inverness, FL; Dalia Augūnienė, Jupiter, FL; J. Kaspariūnas, St. Petersburg, FL; A. Kaselis, St. Petersburg, FL; Al-

dona Juozevičius, Oak Lawn, IL; Cecilia Zitkus, Baltimore, MD; J. Ensins, Canton, MA; H. Ulrichas, Worcester, MA; Genė Lileika, Basking Ridge, NJ; Antanina Grajauskas, Cliffside Park, NJ; A. Gražulis, Clifton, NJ; Valerie J. Kennedy, Marlton, NJ; W. Barkauskas, Pt. Pleasant, NJ; Genovaitė Goerke, Whiting, NJ; Regina Setikas, Thornwood, NY; A. Balsys, Woodhaven, NY; Vitalija Sližys, Woodhaven, NY; V. Šilėnas, Euclid, OH; Rev. A. Pupšys, Weekapaug, RI.

Po 10 dol.: Gertrūda Ambrozaitis, Middlebury, CT; Helen Burinskas, Torrington, CT. (Bus daugiau)

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išeivijoje priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija